

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Anunțurile nefranțate nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează.
 Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Inserate mai primesc în Viena E. Moss, Haasenstein & Vogler (Otto Moss), H. Schickel, Alois Herndl, M. Duka, A. Oppelt, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Edelem Bernat; în Frankfurt: G. J. Dube; în Hamburg: A. Steiner. Prețurile inserțiilor: o serie în garzon pe o coloană 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială. Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 28)

„Gazeta” este în fiș-care și.
 Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
 Pe un an 2 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 francoi, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 8 francoi.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 a administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 154.—Anul LV.

Brașov, Duminecă, 12 (24) Iulie

1892.

Brașov, 11 Iulie v.

Aruncându o privire asupra progreselor, ce le-am făcut în anii din urmă pe tărâmul educațiunii naționale a temeiilor noastre, inima trebuie să ni-se umple de bucurie, căci abia de vom fi găsiți vre-un tărâm mai productiv pentru activitatea noastră națională, decât tărâmul acesta.

Avându în vedere vitregile împrejurări, în care trăim, și ținându seamă de pedicele nesfirșite, ce ni-se pun în calea progresului național și a dezvoltării noastre culturale, ne este fală de-a pută constata, că astăzi dispunem totuși de un număr frumusele de așezăminte naționale, menite pentru cultura femeii române.

Nesocotind aci numărul frumos al reuniunilor noastre de femei, vom aminti numai școlile de fete, ce le avem la Sibiu, Brașov, Arad, Șimleu, care toate se află în cea mai îmbucurătoare stare de progres și pot sta față întotdeauna cu școlile streine din patriă de categoria lor. Avem apoi internatul de fete al Asociațiunii transilvane în Sibiu, și pe lângă aceea două internate mai mici, der practice, în Brașov.

N'am amintit între acestea șola de fete din Blășiu, care la începutul lunii lui Septemvre n. c. va trece într'o nouă fază îmbucurătoare, ridicându-se la rangul de șolă superioară de fete cu opt clase, asemenea celei din Sibiu. Pe lângă acesta, totu la începutul lui Septemvre se va deschide în Blășiu și un internat de fete, în care voru avu loc 50 de eleve și care promite a fi unul din cele mai bune internate ale noastre, stându alături cu internatul din Sibiu al Asociațiunii transilvane.

Tote acestea ne servesc spre

cea mai deplină bucurie, căci în adevăr, lipsa institutelor pentru creșterea fetitelor noastre am simțit-o până acum foarte amar. Impinși de spiritul timpului, părinții fetitelor noastre, vrându a-le da o creștere corespunzătoare, se vedeau siliți să alerge la claustrale și la școlele streine, unde bietele fete se creșu fără lege, fără srbători și fără datini românești, er cându iesu din acele claustrale seu mănăstiri, nu mai sciu, ori deși sciu nu mai au plăcere de-a vorbi în limba lor strămoșească, despre care n'au aușit la străini, decât vorbe de ocară.

Ne cuprind fiori, când ne gândim la starea tristă și vrednică de plâns, în care se află în privința aceta frații noștri din Bihor, Sătmar și Maramureș. Unde-și creșu ore aceti frați ai noștri ficele lor și ce feliu de cultură voru fi câștigându densele?

La întrebarea aceta ni-a răspuns mai astă-ernă un corespondent al nostru din Bihor, care ne spunea, că dintre 170 de preoți români gr. cat. din diecesa Oradiei-mari, nu suntu nici 30, care se nu-și creșu ficele în claustrale unguresci. Tocmai asemenea facu și preoții români gr. or., cum și toți ceilalți Români din părțile acelea. În Beiuș, despre care scim, că este cel mai puternic centru românesc în comitatul Bihorului, ne spunea același corespondent, că se află familii românești de poziție, ale căror fete, creșute în claustrale unguresci, astăzi nu mai vorbesc românește.

Dacă acestea se întâmplă într'un comitat românesc, ca Bihorul, și încă într'un centru așa ducându național român, cum este Beiușul, atunci ce se mai ducem de Maramureș, ce se ducem

de Sătmar și de alte ținuturi asemenea lor?

Claustrale unguresci din Sătmar, Oradea și alte orașe unguresci, care sunt impopulate cu mulțime de fete române, sunt martore viue ale marilor desastre naționale, ce a trebuit să le îndurăm până acum din lipsa de șole și de internate românești. Aceste ființe nenorocite, eșind mai târziu din claustrale unguresci, nu mai sunt stăpâne peste limba lor maternă și de aceea se genază de-a vorbi în aceta limbă; ba nu arare-ori degenerarea merge așa de departe, încatu se rușinează, că sunt ficele acelor „Valahi”, despre care n'au aușit în decursul creșterii lor, decât hula și ocară.

De aceea ducem: haru Domnului, că am ajuns să dispunem și noi, pentru creșterea fetitelor noastre, de șole și internate proprii naționale. Adevărat, că este încă foarte mic și neîndestulitor numărul institutelor de felul acesta, ce le avem până acum, der totuși, pe câtu timp acestea nu voru fi impopulate așa, cum se cuvine, nu ne putem scusa cu aceea că avem șole puține.

Dacă frații noștri din părțile ungurene și mai ales cei din părțile sătmarene, bihorene și maramureșene, au rămas în privința aceta înderul Românilor ardeleni, e trist, der nu voim a le face imputări. Nu, mai ales pentru-că atâtu din punctul de vedere al limbii, câtu și din alte considerațiuni, ne-am bucura, dacă Români noștri din acele părți și-ar trimite de-ocamdată ficele lor în internate românești existente, cu bun renume, unde pot conta cu siguranță la o creștere națională, solidă și potrivită împrejurărilor noastre casnice și sociale. Depăr-

tarea locului astăzi nu multu hotărește, căci mai în același timp și cu aceleași cheltueli pote călători astăzi Românul Maramureșian la Sătmar, ori la Oradea, ca și la Sibiu, Blășiu, ori Brașov.

Dorim deră, ca să vedem în viitoru mai impopulate șolele și internatele române și să nu se mai imple claustrale unguresci cu fete române.

Maghiarisare prin colonisări.

Unul dintre cele mai revoltătoare mijloce de maghiarisare, ce se practică în modu direct din partea guvernului, sunt așa numitele colonisări.

Colonisările acestea se fac așa, că guvernul întemeiază sate noue pe bunurile statului. Celor ce se aședă în aceste sate, guvernul le vinde din bunurile acestea pământu câtu le trebuie în condițiuni avantajoase și nu pe bani gata, ci pe așteptare, lăsându ca omul să plătescă în rate mici, în decursu de mai mulți ani, așa ca să nu simtă nici o greutate, er la urmă să se pomenescă cu moșia. Acetoru omeni norocoși le duc apoi colonisări, er adunarea lor la un loc, pentru a forma un sat, se numesc: colonisare.

Colonisările acestea fi sunt guvernului mijlocu foarte potrivit pentru a hrani și îmbogați pe socotela statului câți flământii, câți trași-impinși, numai să fiă de soiu maghiar, ori cel puținu maghiaroni. Acetora apoi nu numai, că le dă guvernul pământu bun și estin, în cele mai ușore condițiuni de plată, der dacă nici așa nu pot să plătescă la timp, interesele ratelor neplătite, ba din când în când chiar și ratele, li-se iertă cu totul.

„FOILETONULŪ GAZ. TRANS.”

Impăratul cu trei feciori.

— POVESTE. —

A fostu odată ca nici-odată.

A fostu odată un împărat mare și vestit, tată a trei feciori. Și a fostu împăratul acela omu atâtu de gazdă, că a făcutu în orașul unde ședea o biserică din puterea lui, câtu aceea se nu aibă soț în lume. Pentru aceea a și pus în ea atâtea minuni și lucruri frumoșe, câte numai a sciutu și a învățat elu prin cele școli. De aici apoi când biserica a fostu gata, a cinșit-o orașului și totă lumea se mira de frumuseța ei. Der împăratul cu atata nu s'a mulcomit, ci ori de câte-ori aușia de ceva lucru minunat, îndată șilea să-lu căștigu pentru biserica lui, ca nicidecum să nu fiă întrecută de alta în lume.

Așa a aușit odată, că ar fi — nu sciu unde — o pasere măestră, care cantă frumos în biserică și deră voia s'o aducă în locu de horgone.

Elu a ducă atunci așa: „cine s'ar afla să aducă paserea aceea, n'ar sci cere câtu i-așu da.”

Și au ducă dintre feciorii lui cei doi mai mari: „tată! nu împărți dumneta la nime averea și binele nostru, că o vom aduce noi.”

„Aduce-i-ți?” întrebă împăratul.

— „Aduce.”

„Cuvântul vostru să fiă, dragii mei; binecuvântările mele părintești vă voru urma ori încatu ați zăpsi.”

Dimineta s'au gatat cei doi feciori mai mari; și-au pus milioane de bancute în busunar și s'au dus până ore unde la un codru. Acolo au ședut, că-i cuprinsese noptea; și pentru-că — ducă — lângă focu lumea-i prietinosă, își facu foc și se punu ei amândoi în jurul focului, cu o cale să și imbuce ore: pită, carne ce le-a fi pusă masa de-acasă. Scot și o ploscă cu palincă din straiță și începă a bechina de sănătate. Când cinau mai bine vine o vulpe și sbocă incolo, sbocă încoco pe lângă ei, bagusemă să-i arunce nisce sfărmituri. Vine și o sarcă bulercă totu sarcălindu și vine și un șorece totu țipiindu. Feciorii apucă pusele și ducă: „da ce șmeiloru săriți și sarcăliți pe aci, că dora nu ne socotiți din țera proștilor, să aducem merinde, ca să vă săturăm și adăpăm

pe voi?” „Dosu la față” ducă dobitocele și îndată se facu trei în trei lături punându blăstemu asupra feciorilor: că atunci să aducă ei paserea, când a face plopul pere și răstăul vișinele.

Bine că se face ducă, se iau și se ducă ei până la un birtu, la „Birtul roșu”. Cum se bagă în birtu își ceru doi omeni, să le curețe caii și unelte și-și ceru lor de beutu și de mâncat. Crășmarul le dă de beutu și de mâncat, ce au cerut, într'o chilia curată, și după ce au mâncat, iesu ei afară și se uită prin crășmă. În crășmă se jucau nisce civili în cărți și au ducă feciorii: omeni buni și de omeni nu ne-ați lăsa să jucăm și noi în cărți, ca să ne trecă mai ușor noptea?”

— „Ba lăsa,” ducă ceia.

Se punu la cărți și totu cărtalescu trei zile și trei nopti până au cărtalescu și banii și caii și hainele de pe ei și au rămasu numai cu albiturile — fără șapci. Dacă li-au trecut totu ce au avut și i-a răbitu fomea, au cerut o porție de palincă și crășmarul le-a mânatu cu palmile peste obrazu. „Auși crășmaru, dragul nostru — ducă feciorii, că se vede, flământu e rău și la feciori de

impăratu — lasă să-ți tăiemu lemne cu firezul numa ne dă ceva să mâncăm, că jocă lumea naiutea noastră de fome.”

La astea s'a mai îngustit ovreul și i a lăsat să taie lemne cu firezul pentru ce le da să mănance odată pe di.

Așa au petrecut ei acolo Dumneșeu scie câtu, eră împăratul i-a totu așteptat să vină cu paserea și era amăritu, că nu scia ce s'a alesu de ei, nici unde au zăpsit.

Când s'au plinitu trei ani, ducă cel mai micu: „tată! ași îndrăsu și eu unu cuvânt; vedu că ești necăjitu, nu-ți fiă cu supărare. De trei ani fi totu așteptat să vină și nu mai vinu: lasă să mă ducă eu, s'o aducă, și dacă a fi cu vrerea Tatălui, să dau și de ei.”

— „Pasă, puilul meu,” ducă împăratul, „și veți dacă ești mai cu norocu decâtu ei.”

Așa s'a gatat cel mai micu, și a pus șeua pe cal și ban de ajuns și s'a totu dus până la codru, unde innoptase frații lui, și acuma și elu, și și-a făcutu focu chiar pe vatra unde au cinat ei. Când a fostu bându și cinându mai bine, vede vulpea.

— „Ce te preumblă pe acolo, hoi vul-

Veți bine, de aceste favoruri se țucură astăzi numai Maghiarii. Românii nu li-s'a dată până acum nici o palmă de loc și între coloniști n'a fostă primită nici măcară unul din ei.

E de însemnată, că colonisările acestea se facă mai cu seamă prin ținuturile locuite de Români și cei mai loviți prin ele suntă de-ocamdată frații noștri Bănățeni, printre cari guvernul a început să prăsare multime de venetici unguri, apoi șvabi și nemți maghiaroni, adunați din tôte părțile. Cele dintăiu colonisări s'au făcută acum vre-o deceană în comitatul Carăș-Severin, unde bieții Români s'au pomenit de-odată cu două sate nouă, unul împopulat cu Unguri și botezat Szaparyfalva, ă altul împopulat cu Șvabi și botezat Betlenfalva. Ambele aceste comune s'au înființat așa-țicându pe furiș, în modă mișelescă, căci coloniștiloră unguri și șvabi li-s'au împărțit pământuri din bunul statului fără de-a se fi făcută despre acestănică o veste, nici o înștiințare, numai pentru ca nu cumva să apuce și Români să cumpere loc, ori să pretindă să fiă și ei împărțiti de favorurile, de cari suntă împărțiti coloniștii venetici.

După acestă era să se mai înființeze nisce colonii de venetici străini lângă Tadimac, totă în cercul Belințului, ca și cele dintăiu. De astă dată însă Români s'au pusă în mișcare și printr'o luptă energică au isbutit să prăbușescă acestă intențiune a adversarilor noștri. Vre-o 600 de locuitori români din acelu cerc s'au dusă adevă la fișpanul comitatului și au pretinsă sus și tare, ca la împărțirea pământului din nouăle sate proiectate, Români să fiă în prima lină luți în considerare, căci loră li-se cuvine acestă drept.

Pe de altă parte, totă atunci d-lă Coriolană Brediceanu, care pörtă în inima sa atăta interesă pentru cauza poporului nostru, a remonstrat de două-ori la ministrulă de agricultură, contele Bethlen, mergându la elă întâiu singur, apoi cu mai mulți țerani români, și pretindându, ca statulă, decă tocmai voesce să vëndă din moșiile sale, să le vëndă loră, căci bucurosă voră cumpăra, dăr sate de venetici străini să nu formeze în mijloculă loră. Pasulă acestă energic și hotărîtă ală Români-

loră noștri n'a rămasă fără rezultat, căci deși cererea loră, de-a li-se vinde pământuri din bunurile statului, a fostă respinsă fără nici o cruțare, dăr celă puțină au dobândită atăta, că guvernulă, decă să le dea și loră pământ, mai bine s'a lăsată cu totulă de-a mai înființa și aici colonii nouă de străini și astfel Români au scăpată de-ocamdată de acestă pacoste.

Acum din nou s'a ivită la ordinea țilei cestiunea colonisărilor. Guvernulă și-a pusă de gând să înființeze 2—3 sate nouă pe moșiile statului dintre Bujoră, Făgetă și Curtea. Spre acestă scop, după cum se aude, guvernulă a și hotărîtă să împartă vre-o 6000 jugere de pământ, ba se țice, că, pe hărtiă celă puțină, s'ar fi și alesă și împărțită locurile.

Nedreptatea, ce li-se face Româniloră noștri din acele părți prin acestă procedere a guvernului, este că să se pôte de mare și strigătore la ceră și are dreptate confratele nostru bănățean, „Luminătorul“, când țice, că bunurile statului, din cari se facă satele cele nouă, suntă și ale noastre, căci și noi Români compunemă statulă, și noi susținemă cu sângele și averea noastră statulă, prin urmare și noi avemă dreptulă de-a ne bucura de favorurile, ce le împarte statulă.

Dăr nu numai desmoștenirea noastră, nu numai hrănirea veneticeiloră din bunurile noastre comune o urmăresce statulă prin aceste colonisări, dăr elă urmăresce încă și alte scopuri, cu multă mai viclene și mai periculoșe, anume — maghiarisarea.

Prin presărarea veneticiloră printre Români, guvernulă țintesce la spargerea succesivă a elementului românesc, care p'acelă locuesce în masse compacte, — are de gând să strice limba și obiceiurile noastre strămoșeci. Aici este pericolulă, în fața căruia trebuie să sărămă cu mică cu mare pentru a ne apăra existența națională.

Acestă pericolă l'au înțelesă destulă de bine zeloșii și energicii conducători ai poporului nostru din comitatulă Carăș-Severinului, cari în acestă scopă au convocată o adunare poporală la Făgetă pe ția de 17 Iulie n. c. Până ce vomă fi în pozițiă de-a aduce ună raportă amănunțită despre decur-

sulă memoratei adunării, constatămă cu bucuriă, că ea a succesă că să se pôte de bine. Mai multe sute de plugari români, în frunte cu numeroși preoți, învățatori, ba chiar și mulți primari se înfișară la adunarea din Făgetă, care a decursă în ordine esemplară și a fostă de nespūsă însemnată pentru Români din acelu ținut. Au rostită discursuri înflăcărâte d-nii S. Olariu, protopresbiterulă Făgetului; G. Popoviciu, parochă în Cliciova, Dr. G. Petroviciu, avocată în Lugoș; St. Velovană, avocată în Brezova, ă la urmă poporulă, amărîtă de aceste porniri dușmănoșe ale guvernului unguresc, protestă sərbătoreșce în contra înființării de colonii străine printre Români și în acestă sensă aduse o rezoluțiune bărbătescă, motivată că să se pôte mai temeinică de d-lă C. Brediceanu.

Este în adevără lucru fôrte îmbucurătoră a vedă, cum Români din Carăș-Severină își apăra drepturile loră față cu vitrega și dușmănoșă administrațiă maghiară. Purtarea loră consciă și energică ar pôte servi tuturoră ca esemplu.

Felicitămă pe frații noștri și le dorimă din inimă isbândă și statorniciă în luptă!

Politică de naționalitate maghiară.

Vorbindă despre interpelațiile lui Ugron și Apponyi în afacerea „agitației române“ și despre răspunsurile date de ministrulă Szapary și Szilagyi, „Politik“ din Praga scrie între altele:

Din discursurile ministriloră, ca și din acelea ale vorbitoriloră opoziționali s'a vățută, că tôte partidele maghiare suntă înțelese despre aceea, că Slavii și Români din Ungaria să fiă desnaționalizați. Numai asupra modului cum, suntă păreri deosebite. Pe când ministrulă-șefă crede, că opera desnaționalizării va recere decă de ană, opozițiă maghiară acusă pe guvernă, că e neglijentă, că pregătesce tărământulă pentru agitațiunea națională și că nu e aptă de ași implini chiamierea.

„Pester Lloyd“ însă ia în apărare guvernulă și țice, că în cestiunea naționalitățiloră totdeuna a urmărită scopuri clare și a procedată cu mijloce potrivite. Guvernulă șice ce este elă datoră chiamiării sale și este decisă de a dovedi prin fapte, că este păzitorulă unității naționale și a integrității statului. În ce

constă acestă chiamiere o spuse ministrulă-șefă Szapary pe față: ca adevă să se „lățescă“ limba maghiară. Șicmă ce va se țică acestă. Numai aceea greutate se opune esecutării că să mai grabnice a acestei chiamiării, că guvernulă vrea să se pară, ca și când tôte cetățenii unguri s'ar bucura de aceeași libertate. Dăr contele Szapary șice să și ajute. Elă țice adevă: „Decă Români voră trece marginile, atunci voră avă să simță puterea guvernului“. Și „Pester Lloyd“ comentăză aceste cuvinte ale ministrului scriindă: „Libertatea legală și drepturile constituționale ale cetățeniloră Ungariei formăză principiulă, pe care se rațimă guvernulă (!) Acestă caută să ducă cestiunea română pe tărământulă, care este singurulă, unde gravaminele, decă apară întemeiate, ambițiunile, decă suntă îndreptățite, potă afla remediu și implinire, pe tărământulă legislațiunei, la care a lua parte se simță îndemnată inșiși Români.“

Așadăr poporăle nemaghiare să și aducă înainte gravaminele în dieta ungurescă! Acestă este o crudă ironiă. Dieta ungurescă să fiă forulă, înaintea căruia să și caute dreptulă aceste popore? Acestă ar fi nebuniă curată. Adevărată, că ministrulă-șefă a declarată în răspunsulă său, că națiunea maghiară nu este egoistă, nu este mică de inimă și decă vre-o plângere este îndreptățită, elă va face să se delăture. Ce prospecte de îndreptare și delăturare a rețeloră potă avă însă Români, după ce, îndată adause contele Szapary, plângerile loră nu suntă îndreptățite? Ce ar pôte spera poporăle nemaghiare într'o cameră, în care partida guvernului, ca și opozițiă, cum a declarată contele Apponyi hotărîtă, sunt de-o părere în cestiunea naționalitățiloră? Opozițiunea înfișăză guvernulă lui Szapary ca pe celă mai incapabilă și numai în cestiunea naționalitățiloră recunosce acestă opozițiă prin graiulă conducătorului ei, că ministrulă-șefă Szapary are principii conducătore corecte. Și aceste principii conducătore corecte se ilustrăză prin crudelitățile săvârșite de curându la Turda și Aradă.

Naționalitățile nemaghiare să și aducă gravaminele înainte dietei unguresce. Ce reprezentanți au ele însă acolo?

Aici „Politik“ arată cum au îngrijită Maghiarii, ca celelalte naționalități să nu fiă reprezentate în dietă. Explică legea electorală nedreptă, citândă unele pasagii din memorandumulă română; spune că chiar și Apponyi a descrisă corupțiunea și violențele la alegeri în colorile cele mai strigătore, deși a avută în vedere numai pătaniile opoziției maghiare, pe când

pe-i țice: de nu vii mai bine să béi și să mână cu mine, șicu că nu te preumblă de sătulă.“

— E, să te iai cu pușca după mine, cum s'au luată frații ței“ țice vulpea.

„Decă i prostă unulă, nu i prostă lumea ntrégă— țice elă, — haida numa haida, o'omă mânca mai cu poftă amândoi.“

Se duce vulpea și mână carne și pită și bé palinocă ca o jupănesă. Puțină după aceea aude și sarca cărcăindă și o chêmă și pe ea: „haida sarcă să mândă, că șicu că nu cărcăiesc de sătulă, oi că dără țiar trebui și ție nisce sfărături.“

— „E, să te iai cu pușca după mine cum s'au luată frații ței.“

„Decă au fostă ei luți și fără minte, nu-i tötă lumea așa; hai numai și hai.“

Se duce sarca și a mândată pită și carne până s'a săturată.

„Acuma— țice elă — ești sătulă, dăr cum te-oi adipa, că tu nu i putea bea din ploscă? cum ți-oiu afla léculă? Dăr stăi puțină, că dără totă vomă face pe baba ou coțocă;“ și îndată tóră vină în obada șapeii și bé sarca ca din dălbă.

Aude și pe șorece țiuindă și lă

chêmă și pe elă: „haida șorece și mână și tu din că să este, că-i ărnă și nu-ți poț cota.“

— E, să te iei cu pușca după mine cum s'au luată frații ței.“

„Decă au fostă frații mei luți și fără milă, nu-să și eu, hai și hai.“

Merge șorecele și face fole ca ună baronă.

„Acuma — țice — hai să te bagă în ploscă și bé că să ț-a trebui. Incape-i pe gură?“

— „Incape.“

A beută că să i-a trebuită și după aceea a eșită afară.

După ce s'au săturată, s'au culcată pe lângă focă tôte patru și au trasă ună alduită de somnă până diminăța. Când s'a făcută diminăța, s'au sculată, s'au spălată pe obrază și ăra au prândită tôte patru laolaltă.

„De-acuma cu binele, — țice vulpea luândă rămasulă bună — ne-ai lungită țilele, dăr pentru bine și noi ți omă prinde bine; smulge ți o lécă de pără din codă și când îi da de rău, părășce-lă, ca să-mă vină mirosulă, o'oiu merge și te oiu ajuta.“

Și șorecele așa și sarca așa — să și smulgă o pără din aripă.

Elă a făcută cum l'au învățată și le puse pe tôte în straiță.

S'a luată apoi și s'a dusă și elă până la Birtulă Roșu.

Departă când soșea cătră birtă, elă vede acolo doi feciori tândă lemne cu firezulă și-i asemăna cu frații lui, dăr de ei nu se putea ține până nu ajunse pară lângă dănsii. Când îi vede începe a plângere, că-i era rușine și milă de ei, și șocote: „Dăme Dumnețeu! meu ce au făcută ore frații mei: omorit'au, furat'au, de-să prinși aici și-să așa în dăgă rea!“

„Fraților!“ întrăbă apoi, „spuneți-mă voi ărză și adevărată, ce ursită v'a mândată aici și cum ați ajunșă la starea asta, că suspe inima în mine de dorerea voastră.“

— „Da ajunș'amă destulă de rău, frate, că ăta ne jucarămă în cărți cu nisce civili și ne duseră totă ce amă avută, ba ne mai băgaseră și în datorii.“

Elă îndată le plătesce datoria, scote caii și hainele și le dă bani de drumă, să mergă cătră casă. „Pășăți voi frații mei — țice — cătră casă, că eu mă

ducă după pasere“. Cu aceea i lasă acolea gătându-se să mergă acasă, omăni împăcați, și se duse. Elă însă, nu să se bucure, că au scăpată de draculă, vrău să vedă și pe masa, și ăra se pună la cărți până au perdută totulă, și cai și haine, și ajunșă unde au fostă, — la firez.

Celă mai mică cum s'a luată s'a totă dusă până în țera smeescă. Decă a ajunșă în țera smeescă, și-a lovită calulă capă cu toporulă, că aici acuma nu-i era de nică ună folosă și s'a pusă pe o gardină a fântănei smeiloră. Nu peste multă vine la fântăna o slușnică de creștină și feta îi de binețele: „norocă bună omă de pe cea lume pe asta.“

— „Dee-ți Dumnețeu norocă.“

— „Da ce te pörtă de pe cea lume pe asta, ori să te omăre ăstă căne de smeu?“

— „Care smeu să mă omăre?“

„Omori-te-a stăpănulă meu, împăratulă smeiloră, că are o pasere, ce cântă mândru, de s'ar potrive într'o biserică și se teme că-i fura-o.“

Aha! șocotesce feciorulă, eu vorbescă cu ore cine! și începe să ispitescă pe fată.

cu măsurile volnice în contra naționalităților este și elu înțelesu. Apoi încheiă așa:

Și înaintea unui astfelu de foru să-și caute și să-și afle dreptul Slavii și României? Înaintea unui foru, a căruia politică de naționalitate culminează în părerea, că interesul statului ungaru, cere ca să se maghiarizeze fără de milă? Nu, aceste poporé nu sunt așa de neghiobe. Ele își vor căuta și reclama înăse dreptul și de aici încolo, cu totă amenințarea contelui Szapary, și de va vrea Dumnezeu și-lă vor și dobândi în cele din urmă.

Cestiunea română și presa străină.

Sub titlul acesta diarul „La Reforme” din Bruxella Nr. dela 4 Iulie publică la locul din frunte următoarele telegrame cu comentarele ce le urmază:

„Amu vădută, că Maghiarii mai multor orașe transilvane și chiar cei din Pesta, s'au dedatū la nouă violențe contra Românilorū, cari au comisū crima de a revindeca drepturile lorū naționale. Președintele Ligei naționale române ne-a adresatū din Bucuresci în acestū subiectū următoarele 2 telegrame, pe cari *censura română* le-a opritū și pe cari le-amū primitū cu poșta.

„Nouă acte de vandalismū s'au petrecutū la Șimleul Silvaniei la nordul Clușului. Ca și la Turda Maghiarii au atăcatū mai multe case ale Românilorū, mai alesū pe cea a vicarului Barbolovici și a avocatului dr. Maniu. Mulțimea înarmată cu pietri, cu ciomege și cu alte instrumente a spartū și a dărmatū totulū în calea ei.

„Starea lucrurilor se agravează în fiă-care și. Spiritele în totă țera suntū alarmate.

Președintele Ligei române
Gr. T. Brătianu.

„In urma atrocităților comise în contra Românilorū din Transilvania de cătră Maghiarii, opinia publică a României s'a revoltatū în gradulū celū mai înaltū. Reuniuni de protestare au avutū locū Duminecă în mai multe orașe, aume în Iași, Craiova, Brăila, Buzeu, Focșani, Galați, Bărladū, Slatina, Măgurele, Câmpulungū, Piatra etc. In Bucuresci au organizatū studenții unū meetingū, ca și care n'a vădută încă Capitala și făcendū apelū la opinia publică a Europei toți oratorii au condamnatū actele de vandalismū și au atrasū atențiunea Europei asupra pericolului, pe care 'lū aducū aceste grave conflicte păcei generale. O mulțime compactă de mai bine de 20,000 de omeni a luatū parte la această manifestatiune de protestare la care s'au ală-

turatū numărōse deputațiuni cu drapele lorū delegate de provincia.

„Manifestatiunea, traversandū stradele în cea mai mare ordine, a fostū ca să depunā drapele acoperite cu doliu și o imensă corōnă la picioarele statuei eroului naționalū Mihaiu Vitezulū, care, suntū 300 de ani, a fostū asasinatū de Ungurū la Turda, același orașū unde s'au petrecutū atrocitățile de astăzi. Acestă manifestatiune imosantă și demnă a făcutū o impresiă adencă asupra țerii și asupra tuturorū străinilorū, cari au vădută, că e unū omagiu adusū civilizațiunei și culturai în adevărū europeanesc a Românilorū, care contrasteză într'unū gradū atātū de înaltū cu actele de barbaria, de cari se fălescū Maghiarii.

Președintele Ligei române
Gr. Brătianu.

„A dice, că Maghiarii represintă barbaria asiatică e exageratū: dēr adevărātū este, că Maghiarii mândrii de anticele lorū tradițiuni de libertate și cari își facū gloriă de a fi fostū bulevardulū Europei contra barbarielorū asiaticae, se portā într'unū modū absolutū nedemnū, persecutandū astfelū după cum o facū, pe Româniū din Transilvania. Amū spusū deja, că Austria în acestă privință se arată multū mai liberală decâtū Ungaria și Maghiarii nu trebuie să nu credă, că își înstrăinēază multe simpatii prin conduita ce o au față de Latinii Carpațilorū.

„Dreptū vorbindū, Maghiarii uitā compromisiulū din 1867, care le-a datū deplină autonomiă, se pare că au uitatū, ce costă mândriei unui poporū de a fi aservitū altuia, și au preferatū în loculū simpatielorū Europei liberale alianța d-lui de Bismarck, căci se scie, că mai alesū prin ei și pentru ei s'a făcutū tripla alianță.

„Dēr d. Bismarck e în disgratiē și indiscretū. Și e o gravă imprudentă și în același timpū o revoltătoare nedreptate din partea Maghiarilorū de a crea după plăcerea lorū o mișcare a unei României iredente nutrită ca și din plăcere de guvernulū austriacū la cealaltă extremitate a imperiului. România era destinată a deveni în Orientū avantgarda triplei alianțe.

„De altă parte, deși aprōpe jumătate din Români suntū supuși Ungariei s'eu Austriei, nu există de locū în România veleitățile de revindecațiuni teritoriale de natură a atinge integritatea imperiului Habsburgilorū. Româniū din Ungaria, cari suntū 3 milioane și jumătate de Latini, trăindū umēru la umēru cu populațiunile maghiare și germane, Sașii din Transilvania, cari descindū în mare parte din colonii flamanđi replantați în Carpați în evulū mediu, cerū numai să se bucore de faptū de drepturile pe cari legile un-

guresci le recunoscū tuturorū supușilorū corōnei sfintului Ștefanū și de cari se bucurā o jumătate de milionū de Româniū din Bucovina, supuși Austriei, care e multū mai puținū liberală în vorbe decâtū Ungaria, dēr care, afară față de Italiani, se arată multū mai tolerantă.

„Abominabilele fapte comise în Transilvania vorū avē probabilū efectulū de a exaspera sentimentulū naționalū românū și de a crea Maghiarilorū, cari vorū trebui să se căiescā odată, unū inamicū mai multū, alături cu toți aceia pe cari și i-a făcutū deja.

„Dēcă ceva în adevărū pōte impedece pe acestū micū poporū maghiarū, alū cărui patriotismū neînferatū îl admirā toți, de a fi introdusū într'o bună diminiță la cele 5 milioane de Maghiari de pe valea Dunărei, acesta nu va fi opresiunea administrativă, care o exercită asupra populațiunilor slave și latine, nici aserviirea preoțilorū, cari aici ca pretutindenți se facū complicele detestatū alū opresorului străinū, nici mai alesū violențele, cari reamintescū pe cele aranjate din Irlanda și din Holanda, pentru a încerca a ține într'unū mănunchiu tōte populațiile eterogene grupate sub sceptrulū Habsburgilorū, ci ar trebui la esutulū și la vestulū Leithei să se resolve a intra cu inimă sinceră pe calea federalistă, în profitulū nu al celorlū două minorități domințore, ci în alū tuturorū populațiunilorū imperiului; ar trebui a consacra efectivū, pentru fiă-care din aceste populațiuni, dreptulū de a administra, de a se governa ea însăși în limba sa, prin aleșii săi, de a-și avē școlele sale cu unū cuvētū complectă sa autonomiă și reprezentațiunea ei propriă în proporțiā cu cifra populațiunei, în adunările federale din Pesta și din Viena.

„Dēcă nu, bucuria vecinilorū geloși, cari pândescū ocașiunea de a profita de aceste disensiuni pentru a aduce catas trofa finală a imperiului cu 2 capete, în profitulū panslavismului și pangermanismului — în paguba pōte a celorlū mai mulți dintre interesatī și în prima liniā a Maghiarilorū, cari vorū fi striviți între cele 2 imperii de acolo.

SCRILE ȚILEI.

— 11 (23) Iulie.

Porniri fanatice „Timpulū” din Bucuresci aduce soirea, că direcțiunea ungară a căilor ferate ar fi ștersū de pe vagōnele companiei „Wagons-lits”, cari circulā între Bucuresci și Viena, inscripțiunile română, francesă și englesă, înlocuindu le cu inscripțiā ungrescā. — Dēcă soirea acesta este esactă, atunci se vede trēba, că jupānii din biurourile direcți-

nei căilor ferate ungare și-au uitatū că în Europa există și alte limbi, afară de cea maghiară. Ori dōră numai sentimentulū de ură față cu totū ce nu e ungrescū i-au îndemnatū să ia o dispozițiā atātū de pōcătōsă și ridiculă în același timpū, care lovesce în respectarea convențiilorū încheiate cu diferite state? Pré mergū departe impintenații din biurourile direcțiunei oăilor ferate ungare. Limfă, limfă a turbărei șovinismului, unde esci?!

—x—

Săpăturile la Grădisce, după cum ni-se scrie, au începutū la 19 Iulie n. c. din partea reuniunei de anticități din Deva. Săpăturile se facū în partea de mēdă-ți a amfiteatrului și se vorū continua numai până de sēră, 23 Iulie n., din cauză că nu se prea potū căpata lucratori, fiindū omenii cuprinși cu secerea și cu fēnulū. O și de lucru se plătesce cu câte 80 cr. pentru omū mare și 60 cr. pentru copii. După o intrerumpere de două sēptēmāni însă, se dice, că săpăturile se vorū continua.

—x—

Focū stinsū cu o olă de lapte. Din Toracolū-mare ni-se scrie, că acolo s'a ivitū țilele trecute o tempestate îngrozitōre, cu care ocașiune unū fulgerū se descărcă asupra casei economului românū Ioanū Zaiou. Coperișulū luā focū dēr acesta a pututū fi repede stinsū cu o olă de lapte, ce din întâmplare se afla la vatra focului. Din nenorocire însă, fulgerulū trecū și într'unū șopru, în care se aflau trei cai și o vacă; dintre aceștia, doi cai au fostū omorīți, pricinuindū sērmanului omū o pagubă de peste 200 fi. v. a.

—x—

Nebunitū pe trenū. Unū individū, Domenico Gaspero, Italianū de origine, a nebunitū pe trenū în decursulū călătoriei sale din Ardēlū spre Aradū. Nenorocitulū, în nebunia sa, și-a tăiat urechia stângă și a aruncat-o afară pe ferēstra vagonului. Elū a fostū legatū și dusū la Aradū, unde sēra a și muritū.

—x—

Eugare. Rogū prin acesta cu totū respectulū pe toți acei P. T. Domni, cari au binevoitū a primi spre vēndare din versurile mele la morți: „Cōrda inimii”, să binevoiescā a trimite banii adunați avēndū de a mē achita cu tipografulū. Totū odată imi iau voia de a notifica, că esemplarele din acestă colecțiune de versuri se aflā atātū la subscrisulū, câtū și la institutulū de creditū „Economulū” în Clușiu, cu 1 fi. esemplariulū. Trimițēnduse prețulū de 1 fi., opulū se espedēză francatū. — Clușiu, 21 Iulie 1892. Iacobū Murēșianū, invēțatorū.

—x—

„D'apoi fată, în ce locu i paserea aceea și cine o păzesce?”

— „Paserea-i în poētă în cușcă și o păzesce calulū stăpānului, care știe vorbi ca omeni și-i iute ca gândulū, câtū nime nu o pōte fura.”

— „Auți fată — dice feciorulū, — eu pe tine bine te-oiu plăti, dēcă tu-i căștiga dela stăpānulū tēu, de unde are elū calulū acela și cum l'a căștigatū? Dēr grijī, că țī-a da o palmă, de-i sta să mori, da-lū întrēbă a doua oră, că țī-a spune, și dēcă țī-a spune, vină și-mi fă mie de știre.”

Merge face și întrēbă și capētă palma, de i-a fostū greu pāmēntului cum a picatū.

Se scōlă fata și ēră întrēbă.

„Calulū meu, fată, e dela Cioma lumii din marginea lumii — dice smeulū — și am slujitū pentru elū trei ani jucāndu-mē cu mōrtea. Că pe lângă casa ei este unū gardū cu parii despicați; în totū parulū capū de omū, numa în unulū de lângă stālpū nu este, că a fostū să fiă a meu, dēr am fostū harnicū, sē o slujesotū; și acela strigă și și nopte: capū de omū, babă, că de nu, ilū punū alū tēu.”

Vine fata și spune ce a auditū dela smeulū și acuma ēră se iea feciorulū până la Cioma lumii din marginea lumii. Trece țeri, trece mări până ajunge la ea.

„Norocū bunū maica mea și draga mea.”

— „Sănētosū, feciorulū meu; da nu-i sta slugă la mine?”

„Ba sta, că de ala rēndū umblu.”

— „Dēcă mi-i sluji în trei ani, capēți calulū care-ți place.”

Se bagă de slugă și era tare veselōsū, oānd îi aduse baba o iēpă, oā numa de asta are să grijescă și s'o curețe.

„Fētulū meu — dice baba — lasă numa după ea, unde te duce, că ea cunoșce pascalanele, apoi pe sēră să mi-o dai în sēmă.”

Se suie în spatele iepii și-lū duse iēpa până în Cāmpulū cu somnū. Acolo 'i ia căpēstru din capū și cum ilū ia, pică elū josū și se uitā a dormi ca mortū. Se scōlă pe la ujina cea mică, iēpă nicāiri.

„Bātutu-m'a focarea mea — dice, — a meu e parulū, că nu știu, unde-i iēpa babii!” Atunci își aduce aminte de

cuvintele ortacilorū săi din codru și îndatā pârjolesce pēna cea de sarcă; sarcoei îi merge mirosulū și topū lângă elū.

„Cum e domnulū meu și dragulū meu?”

— „Nu-i bine, oā a peritū iēpa babii.”

„Las'o lupilorū s'o mănōe, nu te supāra; haida după mine, că îndatā o aflāmū.”

Se iau și se ducū până la o răchită putredă.

„Aici-i iēpa”, dice. Eu mē suiu sē o scotū, tu stāi aici și cānd i vedē, cā pică doi vermi, aruncă căpēstru pe ei și strigă: „țo iēpa babii mănōe-te lupii, că-i vremea să mergi acasă cu unū mănzū alătura.”

Se suie sarca în răchită și topū, topū cu clonțun lemnu. Abia toptoese a doua, a treia oră, și pică doi vermi. Elū și aruncă căpēstrele peste ei și strigă: „țo: ēpa babii, mănōe-te lupii, că-i vremea să mergi acasă cu unū mănzū alătura.”

O duce acasă, o bagă în poiată și o cēsălă, apoi se duce și elū în casă.

„O! alduescā-lū Dumneđeu, slugă harnicā — dice baba, — numa unulū

am mai avutū așa; haida bujorulū meu mănōă și bea, cā ești vrednicū.”

Și-i dă baba colaocū de nouă ani și vinū de nouă ani. Elū cum be, cum se îmbată și se uitā a dormi acōle pe locū, cum l'ai vrutū bate în capū.

Merge baba în poiată cu unū sbiciu de focū, apoi topū la iēpă și topū. „Da nu te-ai pututū ascunde, sē nu te afle?”

— „Lasă-mē, babă, — dice iēpa, — nu mē bate, cā dēcă dumneata ești unū draocū, elu-i doi, dēr lasă-mē, cā māni m'oiu ascunde mai bine.”

Diminiță ēră se suie elū în spatele iepii și-lū duce iēpa până în Cāmpulū cu somnū. Acolo-i ia căpēstru și cum ilū ia, se uitā a dormi și nu se trezesce până la ujina cea mică. Atunci se trezesce și-și aprinde pipa cu pērulū celū de șōrece. Șōreceului i pute și haid' până la elū.

„Cum e domnulū meu și dragulū meu?”

— „Nu-i bine, cā am perdutū iēpa babii și dēcă nu i-o dau în sēmă imi pune capu'n parū.”

„Las'o lupilorū s'o mănōe, nu te supāra; hai după mine, cā îndatā o aflāmū.”

Monumentul Țarului Alexandru II. La Kremlin s'au început lucrările monumentului în memoria Țarului Alesandru II. Acest monument, care va avea 48 de metri înălțime pe 40 de metri adâncime, e conceput în stilul Kremlinului, care face parte totuși deodată din arhitectura bizantină și cea italiană. În interiorul va fi o statuă colosală a împăratului, de bronz verde, pe un pedestal de granit; Țarul e reprezentat în ținuta pe care o purta în ziua încoronării; capul e ușor aplecat în față, mâna stângă ține sceptrul, ă dreptă e întinsă către popor. Nimic nu va fi cruțat pentru a se da acestui monument un aspect religios de natură a atrage lumea. Să știe, că capela dela canalul Caterina, din Petersburg, ridicată în memoria Țarului Alesandru II. e obiectul unui cult plin de ardore.

—x—

Ciclone. Din Rovigoni se depeșează, că un ciclone a distrus 40 de case din satul Polesella. Au fost doi morți și șase răniți.

—x—

Colera. Din Petersburg se telegrafiază: Un decret imperial oprește importul unui ore-care număr de articole și prescrie desinfectarea bumbacurilor și a lânurilor, cari provin din Asia. Călătorii cari vin din Asia vor fi supuși la o carantină de 7 zile. Starea colerei la 17 Iulie: Astrahan 268 casuri, 142 decese; Saratov 109 casuri, 78 decese; Samara 56 casuri, 45 decese. La Zarizint au fost la 16 Iulie, 124 casuri și 70 decese; în stațiile de drumuri de feră Woronetz-Rostov 34 casuri, 20 decese. — Din Lemberg, se scrie: „Gazeta Lwowska“ (oficială) constată, că soirea în privința apariției colerei printre trupele rusești dela granița austriacă este cu desăvârșire lipsită de orice temei. Folia rusescă „Grajdanin“ asigură că comandantii trupelor districtului militar Kazan au primit ordinul de a se pune la dispoziția guvernatorilor, pentru menținerea ordinii. Deși nu există nici un motiv de neliniște, totuși s'au luat precauții în contra colerei, — s'au format nise comisii sanitare și nise doctori au fost delegați la Brody, Podwolecziska și la Sezakova.—Raporturile doctorilor sunt foarte asigurătoare.—Din Viena se telegrafiază: Ministrul a pus gendarmeria la dispoziția guvernatorilor Galiciei și Bucovinei spre a ajuta la aplicarea măsurilor contra colerei prevenințelor granițelor rusești și românești. — O foia din Hamburg, aduce știrea, că spre a se evita importul epidemiei, poliția a oprit emigrația, cari călătoresc în

între puntea corăbiilor de a descinde la gară; vor fi conduși drept în apropierea bastimentelor de emigranți și vor sta acolo până la imbarcarea lor în bărci în special construite în acest scop.

Lista contribuțiilor

pentru repararea pagubelor cauzate prin devastările și sălbătécile dela Turda, Șimleu și Arad.

În urma apelului nostru au mai intrat la administrația „Gazetei“ până ați următoarele sume:

Din Lugosă: dela Prea Sântia Sa Episcopul Victor Mihalyi 5 fl.; dela d-nii: Dr. Maior, medic 5 fl.; Dr. G. Dobrină, avocat 5 fl.; Constantin Rădulescu 5 fl.; Titu Hațeg 5 fl.; Dr. St. Petroviciu 10 fl.; I. Ianculescu 2 fl.; Nicolae Birăscu 2 fl.; Coriolan Bredicianu 10 fl.; Iuliana Brediceanu 1 fl. Suma	fl. cr.
Dela d-lu Emanuil Ungurianu, avocat în Timișoara	30 —
Transportul din nr. 153 alu „Gaz. Trans.“	522 04
Suma totală	602 04

Cum agitază foile ungueresci?

În „Arad és Videke“ dela 21 Iulie aflăm următorul articol de fond, care dovedește în mod clar și limpede, că presa maghiară voește cu orice preț să provoace la noue acte de barbarie contra Românilor prin aceea, că îi presintă pe acestia lumii ungueresci, ca pe nise revoluționari gata de a se pune sub protectorat străin. Etă ce scrie numita foia, sub titlul „Hát csak türjünk!“ („Dér să suferim numai“).

„Dacă mai erau încă optimiști vrednici de invidiat, cari nu dedeau nici o însemnătate agitațiilor ce de luni de zile se pot observa la Români din patrie, prin urmare și în cercurile Românilor ardeleni, ci le priveau pe acestea, ca pe nise efecte ale singuraticilor agitatori vani și pescuitori în turbure: atunci scrierile cele mai noue, cari sosesc din isvorul competent și pe deplin vrednic de credință din toate părțile, dér mai ales din Ardelu și România, vor pune capăt radical ori cărei bune credințe și vor delatura ori-ce îndoie față cu aceea, că *bani rusești* și agenți ruși lucră în toate provinciile locuite de Români, în România, Ardelu și Ungaria...“

„Guvernul ruseș lucră în modul cel mai sistematic, ca să provoace pe Valahii ardeleni la revoluția contra autorităților supreme maghiare, ceea ce va răpi cu sine și pe Valahii din Un-

garia, ba chiar și pe Slovaci și Sârbi. Din București își pune la cale conspirațiile între locuitorii valachi din Ardelu și Ungaria; ă din Belgrad și le îndreptă spre Bacău, Torontalu, Turoțu-St. Martinu și Maramureșu. Aosta apare foarte evident din documentele publicate de guvernul bulgar în cari agenții ruși din București și Belgrad își dau sēmă de modul cum au folosit banii secreți, mai ales contra noastră. Pe cum au făcut ei în Bulgaria, astfel pregătesc de multă vreme în Ardelu. Ei țintesc asupra Ardelului, fiindcă pe acolo vrău să ne atace — acesta este oheia și explicarea întregii mișcări. *Mai multe sute de mii de ruble au fost împărțite între popii, dascălii, notarii, avocații, profesorii și diariștii valachi* (Ce minciuni cu corne. — Trad.), ca cu ajutorul lor să pună la cale o agitație daco-română, ori panslavă... Să nu se îndoiească nime, că munca de subminare nu va reuși. Am ajuns acolo, că ceea ce s'a arătat până acuma, ca ceva sporadic, acum cu puține excepțiuni întregă valahimea e pusă în mișcare, ca atunci când va suna ora și Rusia va da semnul: *se se repeteze evenimentele dela 48.*“

Folia unguerescă dice apoi, că dacă nu s'ar întâmpla nimic în Ungaria decât agitațiile nepedepsite ale presei române contra statutului; dacă guvernul nenationalu de ați n'ar avea altă pecuț decât acela, că nu oprese a intra pe teritoriul coronei Sf. Ștefanu toate diarele valache din România, — chiar și pentru acesta ar merita să fie pusă sub acuză și să nu-l mai spriginască nici un singur bun patriot...“

Mai este lipsă de comentariu?

Correspondența „Gaz. Trans.“

Din jurul Turzii, 21 Iulie 1882.

D-le Redactor! Adunarea despărțământului XXII, (al Turzii) alu Asoціаțiunei transilvane, împreună cu petrecere, alu cărei venit era destinat pentru decorarea internă a nou edificatei biserici în Luna de Arieșu, convocată în prețitul diaru alu D-vostă, este oprită.

Înainte de a publica convocarea și a espeda invitațiile, s'a făcut cererea pentru concesiune, la forul competent, la fisolgăbiru.*) și a și fost concesă

*) După praxa de până acum, pentru ținerea adunărilor și arangiarea petrecerilor nici nu era de lipsă a se cere o concesiune formală, ci era de ajuns a se face numai o simplă *insinuare la poliția*, ă în comune, unde nu există oficiu polițienesc, insinuarea este a se face la *primăria*, căci acesta e locușitorea poliției și prin urmare ea este

adunarea și petrecerea în scris cu tot de 14 l. c. Cu toate acestea, ă în 19 l. c., prin un mandat totu dela fisolgăbiru, s'a oprit, după cum scrie elu, *din ordinațiune supremă*.

În urma concesiunei dată întâu s'au făcut pregătiri și spese considerabile, s'au provădit cu toate cele de prin orașe, și acum, când pregătirile au fost mai terminate, vine ca trăsuetul oprirea.

Asta e egala îndreptățire? Pe când ei (Maghiarii) țin în Turda petreceri în totă Dumineca, nouă să nu ne permită a ne ține adunările, să nu ne permită a ține odată în anu o petrecere?...

D-lu prtopop și directoru alu despărțământului, *Simeon Popu*, a fost la vice-spanul în cauza acesta, rugându-l să concedă din nou petrecerea și adunarea, pentru care concesiunea ni-se dete întâu în scris. Răspunsul a fost, că *deorece spiritele sunt agitate, pe totu teritoriul comitatului Turda-Arieșu, nu se concedă petreceri, nici adunări*. Totă stăruința și garanța oferită de d-lu prtopop pentru ținerea adunării a fost zădarnică, cu toate că Luna e o comună curată românească și așa era imposibilu vre-unu atacu, ori alte neplăceri, inchipuite de ei.

Cugeta ei, că prin lucruri de aceste voru liniști spiritele? Da, voru liniști pôte, pe Mahiari, cari se temu de trunță și ierbă, dér nu pe noi Români, cari suferim de seculi nedreptățile lor!!

Deorece petrecerea era să se aranjeze în favorul biserice, spesele s'au luat din lada biserice. Cine va restitui acum aceste spese?

Vinovatul! Și vinovatul este oficiul solgăbiru, care întâu a concesă petrecerea și adunarea, ă după aceea a oprit-o.

Așa ar recere dreptatea, însă dreptate față de noi nu este.

Am auzit, că se întreprinde o colectă, ca să se restituie paguba.

Noi suntem și cei bătuți și cei prigoniți!

X. Y.

Insciințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov“ a înființată, după cum se știe, un *internat*, cu scopu de a instrui tete din clasa de mijlocu a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cadu în sfera unei bune economie.

Reuniunea întretine și subvenționează acestu internat cu o sumă considerabilă, numai pentru ca să pôte primi

forul competent. Pe „măriile lor“, d-nii fisolgăbiru, nici n'amăv datoria să-i mai întrebăm în asemenea casuri. Să vede însă, că pentru Români nu mai este nici lege, nici praxă, ci ei sunt supuși la atăți stăpâni, căți pinten.— *Red.*

Se ducă până la un furnicar.

„Nó — dice șorecele, — eu mă ducă să o scotă, tu stăi aici și când i vedă trei furnici, dă cu căpăstru peste ele și strigă: „țo iepa babei, mănțe-te lupii, că-i vremea să mergi acasă cu doi mânzi alături.“

O duce acasă, o bagă în poiată și o oesălă, apoi se duce și elu în casă.

„O! alduescă-lu Dumneșu — dice baba — bunu slugă, numa unu am mai avut așa“, și-i dă de beut și de măncațu: colac de nouă ani și vinu de nouă ani, și-lu îmbéta.

Iese baba afară cu un sbiciu de foc și începe a îmblăti la iepă: „da ce ț-am spus? da vrăi să'mi pui capul? da nu te soii ascunde, să nu te afle?...“

— „Lasă-mă, babă — dice iepa, — că de ești tu unu draču, elu'i trei; dér lasă, că mănă vinu acasă, apoi mă ascunde unde-i vrea.“

Dimineta ă se suie pe iepă, o duce până în Cămpul cu somu. Ii ia căpăstru și cum ilu ia, se uită a dormi. Iepa vine acasă și baba îndată a făcutu din ea patru gheme de canuri și le pune su vică. Se pune apoi pe vică și începe a tórce.

Se scólă feciorul la uina cea mică și se uită în lături, iepa nicăiri.

Aprinde pērul vulpii, vulpii merge mirosul, haida până la elu.

„Cum e domnul meu și dragul meu?“

— „Nu-i bine, fērtată, că am perdut iepa babei.“

„Las'o lupiloru, s'o mănče, nu te supăra, că știu eu unde-i. Dér spune-mi întâu are baba canu?“

— „Nu are.“

„Da găini?“

— „Are o sută și mai are unu cocoșu, pe care nu l'ar da pentru largă lumea asta.“

„Bine-i — dice vulpea — hai după mine, apoi tu stăi ocolu de cea lature de casă la ferestă și fii cu ochii în patru. Eu totu voi omori pe găini până voi omori jumătate apoi m'oiu da după cocoșu. Tu când i vedă, că baba iese afară, te fură iute în casă, redică vica de pe canuri și strigă: „țo iepa babei, mănče-te lupii, că-i vremea să mergi cu trei mânzi alături.“

Se ducă până acasă. Vulpea se dă la găini și începe a le face pomelnicul. Baba totu hișeia, de pe vică nu se scula

până i-a omorit vulpea jumătate din găini și s'a datu la cocoșu. Atunci s'a sculat și iese afară. Cum iese, feciorul dă-te în casă, redică vica și prinde a striga: „țo iepa babei, mănče-te lupii, că-i vreme, să mergi cu trei mânzi alături.“

O duce în poiată, îi dă ovășu, o cesălă și apoi — lucru gata se duce în casă.

„O! alduescă-lu Dumneșu slugă bunu — dice baba. — etă că mă sluj omenesce. Șești bujorul meu, mănca și bea: o leacă de colac, o leacă de vinu bunu, că cresce inima în mine, cum te vedă așa harnic.“

Feciorul mănca nu mănca, bé vinu și cucu... ca ciupăit.

Până să se trezească, baba se duce în poiată, scote inimele și din iepă și din cei cincă mânzi și le bagă în a șeselea, care era cu trei picioare. Pe acesta îl unge apoi cu bălegaru și-lu ascunde după ușă în cotițu.

Dacă se trezește sluga, dice baba: „pasă fētul meu în poiată și-ți alege unu calu, care-i vră.“

Se duce să-și alégă și se duce dela dreptul la cei frumoși. „Măi — dice

atunci celu cu trei picioare — să nu ț alegi dintre aceia, că luase baba inimele din ei toți și le-a băgat în mine. Dară alege-mă tu pe mine, că bine știu eu gândul tu.“

„Bine dicit tu, fērtatul meu: s'ară în țeră s'aracă; și alții au mai făcutu posne de astea și a ieșit lucru minunat în capetu, de ce nu și eu?“ Și dice mănzul: „vede-ți de trebă: de acuma să nu pună baba nici degetul pe mine că de pune, scote inimele și apoi... dracl de mine și de tine.“

Bine nu-și gată vorba, vine baba și-lu întrebă în câtă stă: alesu-și-a, și pe care?

„Alesu — dice feciorul, pe rântecul ăsta.“

— „O puiul meu, nici de rușine nu ț l'ași da, că m'ai slujit cu omeni. Unde socotesci? draguțu de feciorășu ca tine, pe unu telegaru ca ala...! nu, nu se pôte... ți-o dicitu roștu de dece ori. Déră te mai socotesce, să nu te căiesci târziu...“

— „Socota la mine-i gata: bogatul boieresce, s'aracul s'arăcesce. Mai bine să-lu redică eu pe elu, decât să mă bată cineva în capu vedându-lu prea

fetițe cu o taxă câtă se pôte de scăduť.

In acestu internatú se învaťa: a) A pregăti totú felul de mâncări; b) A spăla și a călca totú felul de albituri; c) A croi și a oóse cu mașina totú felul de albituri și vestiminte; d) A cultiva legumi și e) Reguli igienice.

Pentru completarea cunoscințelor câștigate în școlă, s'a introdus și unú cursu din religia, limba română, maghiară și din aritmetică.

In acestu internatú se primescú fetițe române, cari vorú fi absolvatú celú puțin 3 (trei) clase primare și vorú fi împlinitú celú puțin doi-spre-dece ani.

Taxa pentru întreținere și instrucțiune este 12 fl. pe lună plătită anticipativ.

Fetițe orfane și sêrace potú fi primite gratuitú în internatú.

Fetițe din Brașovú, cari vorú voi sê petrecú în internatú numai peste 4, plătescú pentru totá instrucțiunea și pentru prânțú și ojină câte 8 fl. pe lună.

Deórece numêrul elevelor, ce se potú primi în acestu internatú, este rês-trinsú, de aceea se învita părinții și tutorii a se însina la subscrisa președintă.

Primirea elevelor în internatú se va face dela 25 Augustú încolo.

La primire are sê aducá fiá-care elevá albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de patú.

Informațiuní mai de aprópe se potú primi dela președinta și dela actuarulú Reuniunii.

Agnes Dușoiu, Lazaru Nastasi.
președintă, prof. gimn. și act. Reuniunii.

TELEGRAMELE

„Gazetei Transilvaniei.“

(Serviciulú biuroului de cor. din Pesta).

Budapesta, 23 Iulie. Delegațiunile se vorú întruni în 29 Septembrie.

Varșovia, 23 Iulie. Ascultătorilor de dreptú de naționalitate poloná, li-s'a refusatú primirea în serviciulú de statú. Șeful gendarmeriei din Varșovia, se dice, că a arătatú Țarului pericolul procederei de față, ér Țarul sê fi rêsponsú: „spre saltea Rusiei trebuie sê fiá nimicitá acéstá națiune.“ (?)

Petersburgú, 23 Iulie. Wișnegradsky, ministru de finance, a prezentatú Țarului cererea sa de demisiune, propunêndú, ca successorú alú sêu pe ministrulú de comunicațiune Witte.

Belgradú, 23 Iulie. Regelú Alexandru 'i s'a concesú, din partea regenței, ca sê viziteze pe mamá-sa.

Esamene la sate.

Grădisce, Iulie 1892.

5) Grădisce cu filiile: Brașovú și Hobița. Aici s'a ținutú esamenulú la 22 Maiu înainte de amêđi, cu 69 prunți, 39 elevi și 30 eleve, din 190 obligați și 81 înscriși de cátrá învêțatorulú Nicolau Trimbiționiu, sub presiulú subscrisului pe lângá asistența unui publicú fôrte însemnatú, cu succesú deplinú mulțamitorú. Diferența bătêtoare la ochi între numêrul elevilor obligați și a celor înscriși se esplică din mai multe cauze, precum suntú: *ingustimea spațiului în școlă* pentru unú asemenea numêru însemnatú și *lipsa unui învêțatorú auxiliarú*; depártarea filiilor de matre; desele defecte trupesoi și sufletesoi, sêrăcia poporului în filii, încatú numêrul celor ce cerocetară școlá din acele comune e fôrte redusú (din 38 obligați din Brașovú cerocetară 14, ér din 41 obligați din Hobița numai 5) S'au formatú 5 clase; frecuentarea peste totá a fostú regulatá; școlá de repetițiune s'a cerocetatú bine; școlá e înzestratá cu tóte cele de lipsă și corêspunde întrú tóte prescrișelorú legi; în predarea materiei de propunere se urmêză avantajiele pedagogice și metodice după planulú instrucțiunei adoptatú în diecesa Lugoșului, — fără deosebire, tóte obiectele au fostú tractate bine și rêsponsurile elevilor în totá privința mulțamitóre; în computulú cu cifre ar fi de doritú ceva mai multú exercițiu. Grădina de pomăritú se aflá la Brezova și Grădisce, a cărorú cultivare are sê formeze o grijá mai sorupulósá a învêțatorului. Partea din pășune, în urma segregărei; aduce invêțatoriului venit anual de fl. 14. Starea școliei incontinuu înfloritóre.

Ostrovulú mare și micú. La acéstá școlá esamenulú publicú s'a ținutú în 22 Maiu după amiađi cu 52 elevi, 22 băieți și 30 fetițe din 67 obligați și 55 frecuentatori, de cátrá parochulú localú On. Ștefanú Grătianú, ca învêțatorú suplentú substituitú, sub presiulú subscrisului, asistândú unú publicú românescú fôrte însemnatú, cu succesú mulțamitorú. A-părința îmbucurátóre, cumcă poporulú din acéstá comuná totdeuna s'a prezentatú la esamenele ținute chiar în zilele de lucru, în numêru fôrte însemnatú, dovedesce interesarea pentru școlá, ce prinde totú mai afunde rãdêocini în șirele poporului nostru și desmînțesce în modú sêrbátoreșcu însinuări tendențioșe, că poporulú nostru dela țerá nu ar fi în stare de a se însufleți pentru învêțaturá. Deși spre lauda parochului, care 4 luni dela repausarea tragicá a fostului acolo învêțatorú, Leonú Iubașiu, a condusú a-

céstá școlá, s'a constatatú zelulú devoltatú în propunerea învêțamêntului și 'i s'a exprimatú din partea presiului recunoștința meritată, totuși la totú pasulú se resimția fundamentulú solidú și pregătirea treptatá și temeinicá a elevilor în tóte obiectele, așa precum li-se dăduse acéstá pregătire din partea neuitatului învêțatorú, care, în timpú relativú scurtú, face din acéstá școlá, până aci desolatá, o școlá de modelú, ér din elevii îndêrșnii, tãmpiți și aduși numai cu forța la școlá,—prunți ascultători și blândi vioi și cu totulú însuflețiți pentru școlá, încatú nu s'a ivitú aprópe nici unú casú de pedepsire. Pentru aceste merite impunêtoare față de binele elevilor și cu ocasiunea esamenului memoria dênșului fú resuscitatá cu mulțamitá și pietate de cátrá elevii recunoșcători. S'au formatú 4 cl., frecuentarea peste totá a fostú regulatá; școlá e îndestratá în parte cu cele de lipsă; prunții dovedesce istețime și multá aplicare spre școlá. Grădina de pomăritú mai multú neglêșá. Starea generalá a școliei mulțumitóre.

7) Păucinesci. Esamenulú s'a ținutú în 5 Iunie după amêđi, cu 53 elevi (34 băieți și 19 fetițe) din 77 obligați și 53 cerocetatori de cátrá învêțatorulú Ștefanú Țariná, sub presiulú subscrisului; asistatú parochialú localú On. Nicolae Țariná, parochulú din Zaicâniu On. Manasse Popú, învêțatorú dela școlá de statú din Zaicâniu, Carolú Pascá, și unú publicú numerosú românú de totá vârsta, cu succesú în totú respectulú eminentú. Precum de altá-datá, așa și acum, zelulú, diligența și delicarea cu totulú acestei cariere onorifice a învêțatorului acestui bravú a escelatú și s'a reoglintatú în tóte rêsponsurile nimerite, precise și sigure ale elevilor, încatú a fostú împártășitú din partea presiului cu laudele cele mai meritate, ér din partea publicului prezentú cu tóte semnele de recunoștință și mulțamitá. S'au format 5 clase în cari materia pentru fiácare classá prescrișá fú tractatá după tóte regulele pedagogice și în depliná estensiune; frecuentările au fostú regulate; școlá repetiționară bine cerocetatá, disciplina laudabilá; grădina de pomăritú cultivatá cu multá îngrijire. — Edificiulú școlarú în decursulú anului acestuia se renovêză radicalú, înădindu-se o salá școlară spațioșá, înaltá și cu ferestri mari aședate după prescrișile igienice; reovisite și manuale scol. în numêru recerutú. Din obiectele singuratiche, elevii au escelatú mai cu sémá în computú și scrisulú frumosú, deși în tóte celelalte rezultatele furá deplinú mulțamitóre. E o adevêratá mulțumire sufletescá a asista la unú ase-

menea esamenú, unde stăruința de fierú și tractarea practicá a învêțatorului prezentéza asemenea isbênde. Bucuria publicului asistentú și mai vêrtosú a părinților se vedea lucindú din fețele tuturorú și totú insulú, după incheierea esamenului, a dusú acasă cu o probá mai multá despre trãinicia nêmului sêu și despre capacitatea culturalá a prunilorú noștri sub o conducere înțeleptá și stăruitóre.

(Va urma.) **Popú Avelú Sociatú,**
prot. gr. cat. rom.

Esamine sãtesci în România.

Comuna Predealú, din plaiulú și județulú Prahova, se compune din trei cãtune: *Predealú, Azuga și Bușteni-Poiana-Țapului.* În fiá-care din aceste trei cãtune se aflá câte-o școlá primară ruralá de ambe secse. Localurile de școlá suntú clădite cu chieltniala onor. administrațiunii a domeniilorú Corónei.

Cercetândú cineva aceste foculare ale culturai nòstre, potú dice, că ar rêmânê plinú de bucuriá, ba și de mândriá naționalá.

Cu privilegiulú esamenelorú generale dela finea anului școlarú 1891/92, în cãtunulú *Predealú* amú luatú și eu parte în zilele de 16, 17, 18, 19 și 20 Iunie v.; ér în ziua de 21 Iunie, fiindú și de sêrbátóre, Duminecá, la anuțarea d-lui învêțatorú, că esamenele se vorú ținê generalmente asupra tuturorú materiilorú de învêțamêntú cuprinse în programa școlilorú primare, s'au decisú a asista mai multe persóne.

Intr'adevêrú, după finirea serviciului divinú în biserica Mănăstirei Predealú, multe, fôrte multe persóne au luatú parte la esaminarea micilorú elevi și eleve. Așa, între persónele mai distinse, potú numi pe M. On. D nă *Irina Campineanu* cu gentilele d-sale fiice, pe d-lú *Bersanu*, șefulú gárei, cu familia; d-lú *Ciuzescu* cu familia, d-lú *Dumitru Goma*, funcționarú alú moșiilorú regale cu familia, d-lú *George I. Dogărescu*, expeditorú vamalú cu familia; d-lú *Locotenentú Corlatescu* cu familia; d-lú *B. Nicolescu*, șefulú vâmiei, d-lú *Iordachescu*, taxatorulú vâmiei; d-lú *Miroea Savopolú*, funcționarú vamalú; d-lú *Penescu* funcționarú c. f. r. cu familia; d-lú *Ilie Ștefănescu* funcționarú c. f. r. cu familia; d-lú *I. Mateescu* pensionarú și alți mulți, pe cari nu-i am în memoriá, precum și mai toți locuitorii acestui cãtunú și streini, pe cari abia fi încápea spațioșá nòstrá școlá.

Esamenele s'au începutú cu elevii și elevele clasei a IV-a și apoi treptatú până la cl. I-ii. Rêsponsurile clare și

frumosú la sãrãntocú de mine. — Vorba cea, maicá, nu-i pentru cine se socotesce, ci pentru cine se nimeresce; pentru mine acéstá se nimeresce și ceialalți ba.“

„Lasá-mê celú puținú, sê ștergú gunoiulú ala de pe elú și hai sê-ți dau barami sêrsámurí de dai Dómne.“

— „Ba nu, maicá mea, de acuma nici sê puni degetulú pe elú. Apoi sêrsámurí alese chiar că nu-mí trebuie, cáci cum se punú eu, ce-i mândru pe hidú? Nu se potrivește. Fără decá dumneata toamna vréi și vréi sê mé omenesoi, ciuntá-mí omenia cu doi purcelași fripti, cá mi-orú prinde bine pe cea cale amará.“

„Cátú ai bate în palmi, puinlú, nu doi ci doispredece, decá poftesoi,.... cá uitá... dér nu-ți spunú nimica.... dórá-dórá pêrdalnița de dragoste... dér nu-ți spunú nimica...“

„Dragosștea parului“, — cugetá feciorulú înfundândú purceii în mánecile buhaiului și poftindú babii rêmású bunú.

Și dice mánzulú: „caută, cá la stêlpii porții babii suntú doi bálauri; când vomú ieși, aruncá-le purceii, sê se cuprindá până trecemú pe lângá ei, c'apoi scápámú noi mai departe.“

A făcut'o și asta și până au mán-catú bálaurii pe purcei, ei au sãritú o sãriturá buná.

„Acuma, — dice mánzulú, — scobórá josú, cá a trecutú sura dealulú.“ Și se dá mánzulú peste capú, și s'a fã-outú din elú unú calú, cá a babii au fostú numa țópe pe lângá elú.

„Cum sê mergemú acuma stăpáne, ca vântulú ori ca gândulú?“

— „Ca gândulú.“

Odatá a și mánatú cu elú până în poiatá la împêratulú smeilorú.

„Prinde de cușcă — dice calulú — și te aține bine, ca sê se rumpá dint'odată.“

Prinde de cușcă și îndatá se rumpú douș lanțuri. Cușca era legatá cu trei.

Atuncí rínchêză calulú smeuluiú câtú cerulú și pãmêntulú s'a outremuratú.

Smeulú strigá din casá: „țo calú de cãlãrețú, mánce-ți oiórele picioarele și corbii îți scótá ochii, n'ai ce bea și ce mânca la casa mea?“

— „Am de tóte, dér duce feciorulú împêratului pasêrea nòstrá, care cântá frumosú.“

„Lasá duc'o, mãsa'lú mánce, cá béu o cupá de vinú și máncoú unú colacú de pitá și-lú ajungú într'o clipitá.“

Feciorulú mai prinde odatá și rumpe și alú treilea lanțú.

„Ajunge-í đeu tu pe maicá ta — dice calulú smeuluiú — cá'ius elú frate-meu celú mai micú și mai voinicú cu trei picioare, cu șapte inime și așa pășescú, cá tótá lumea o risipesce.“

Smeulú nici bea, nici mánancá, ci se suie mániosú pe calú cu unú sbiciu de focú, cu pintení de focú. Arde-o apoi după elú.

Atuncí rínchêză calulú smeuluiú cátrá frate-sêu: „așteptá-mê frate-meu, cá se ajunge sbiciu pe sbiciu, pintení pe pintení din rânzá până în rânzá.“

— „Eu pe tine atuncí te-oiu aștepta — rêsponde frate-sêu, — decá tu-i sbura până la norí și când ti-i lása în josú, ti-i lása pe spate cu elú.“

Índatá a sburatú cu elú până la norí și când s'a lãsatú în josú, s'a lãsatú pe spate cu elú și totú l'a fãcutú pravú și cenușá.

Nici atuncí nu l'a așteptatú.

„Pasá — dice — la poiatá stăpânuluiú têu și bé mánancá până-i trãi, cá noi ne ducemú.“ Și s'au dusú până la Birtulú Roșu.

La Birtulú Roșu érá vede elú pe

frații lui tãindú lemne cu firezulú și-i era rușine.

„Batá-vê focarea vóstrá, dice, da nici acuma n'ái mersú acasă?“

— „Nu, cá amú socotitú, sê mai întócemú din banii aceia și amú perdutú totú.“

Elú érá le scóte caii și hainele și s'au luatú cu ei cu totú cátrá casá. Și s'au dusú, s'au dusú multá lume mpêrãriá, ca Dumneđeu sê ne ție, cá'nainte din poveste multá și frumosá este; cine-a asculta, bine a'nvêța, cine-a dormi, bine a hodini. S'au dusú până la o apă afundá, cum ar fi, punú pildá, unú ochiu de mare. Dér elú numa se legána cu calulú lui și era totú înainte, până când frații abia se puteau ținê în urmá.

Frații își facú socotéla cá: „mêi! ásta ne-a scóte nouș hula unde-amú fostú și ce-amú pãțitú; da sê-lú omorimú?“

— „Bine dice tu frate“ dise celalaltú și îndatá strigá cátrá frate-sêu: „hoi frate și fêrtate, așteptá-ne sê ne aprindemú pipele.“

I așteptá și se scobórá josú.

„Aprindemú-le déră, dice, cá și ue ași dohâni.“

precise ale micilor copii din toate obiectele de studiu ale claselor primare au dovedit un progres, care face onoare d-lui învățător *Dimitrie Răpeanu*, care abia de 5 luni a primit sarcina de învățător al acestei școli (până atunci copiii noștri aveau ca învățător de mai mulți ani totuși Domnișore Invățătoare — *nică un progres*). D-lui Răpeanu însă, cu metoda d-sale și activitatea ce a desfășurat, constatăm, că a realizat progrese, ce n-au existat niciodată în școala noastră din acest cântun.

S'au examinat copiii mai ales în limba națională, matematică, istoria patriei, religia și geografia. Răspunsurile date de elevi și eleve au fost atât de hotărâte și corecte, în ață au pus în uimire publicul asistent, pe mine cu deosebire m'a surprins curajul în răspunsuri. În loc să răspundă cu sfială, cum de obicei la copii claselor primare se observă în multe școli, au răspuns unul ca unul, cu o voce tare și sigură, având o ținută demnă de admirat, ceea ce a făcut o bună impresiune publicului întreg, care după ce a felicitat pe tinerul și abilitul învățător, ne-am depărtat toți cu bucurie în suflet, așteptându ziua de 28 Iunie, Duminecă, și destinată pentru a se face distribuția premiilor.

Ziua aceasta, de 28 Iunie era merită să ne mărească și mai mult simpatia pentru această școală. În adevăr, mulțimea drapelului național arborat pe vârful școlii, decorarea școlii, făcută cu multă artă și delicatețe, pune pe ori cine în poziție a cunoaște, că acea zi e unica sărbătoare școlară de peste an.

În această zi erau, după săvârșirea serviciului divin, cu multă mai multă asistență ca la examene, așteptau să vadă și să se împărtășească de bucuria copilașilor lor. Școala, înăuntru ca și afară, împodobită cu flori și verdețuri, precum și cu tablouri lucrate de micii copilași, umplea de bucurie ori ce inimă fiă oată de intristată.

Mai multe versuri, așezate în mijlocul unor corone și în diferite locuri, semnificau importanța instrucțiunii. Interiorul sale de studiu, care are o capacitate de 434 metr. cub. avea un aspect feeric.

La intrarea publicului, copiii, cari erau aproape ascunși într-un patrat de verdețuri și flori, având d'asupra lor arborat frumosul drapel al școlii, au salutat publicul printr-un imn național; publicul a izbucnit în aplauze.

După acestea d-lui învățător rosti de pe catedră un discurs ocazional foarte simțitor, aplaudat fiind de tot publicul. D-lui primar în numele con-

siliului comunal și al comitetului școlar mulțumesc foarte călduros d-lui învățător.

După aceea s'au declamat de elevi și eleve mai multe poezii naționale, ca: „Mihnea și Baba“ de Bolintineanu; „Sila“ de Cesar Bolliac; „Țeranul și Barza“ de G. Sion; „Fratele Paisie“, de Ciru Econom; „Mănăstirea Argeșului“, „Sărăcia, munca și fericirea“, etc. Declamarea a reușit peste așteptare. S'a distins între toți fca d-lui Ciușescu, o copilă, ce nu are nici 9 ani, care a declamat în întregul ei poezia „Mihnea și Baba“, cu un talent prea rar; apoi tinerul fiu al d-lui Ilie Ștefănescu, în etate ca de 10 ani; și în fine ficele locuitorilor N. Codleanu și I. Manu și ficele d-lui Gabr Iăcătuș în gară.

Între aceste poezii s'au cântat și mai multe imnuri naționale, între cari la cererea publicului s'a cântat și „*Deșteptă-te Române*“. Deși mic, totuși acest 40 copilași simțeau ceea ce cântau.

În cele din urmă s'a procedat la distribuția premiilor de către d-lui primar respectiv și d-lui George I. Dogărescu, delegatul comitetului școlar, cari sfătuiau pe copii și copile să se silască mai mult pe viitor. În acest interval copiii cântau imnul național.

Așa s'a terminat această sărbătoare școlară în cântunul nostru, după care toți asistenții am plecat plini de entuziasm. Lacrimi de bucurie luciau în ochii mamelor și ai fiilor lor. Încheiu mulțumind tinerului învățător și zicându-i: Înainte cu Dumnezeu!

Sercăișianul.

Cursu de cântări.

Zelosul învățător din Borșa, d-lui Eliseu Barbos, ne trimite spre publicare următorul apel, pe care-l recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri din Ardeal mai ales:

Cătră învățătorii români!

Parola zilei e „cultură și știință în toate direcțiunile“. Vai de acel popor, ai cărui conducători nu țină cont de spiritul timpului, care ne cere strigă: lumină, lumină, mai multă lumină!

E constatat azi de toată lumea civilizată, că învățătorii sunt factorii principali la luminarea și cultivarea popoarelor și nici se poate nega, că învățătoria în genere și învățătoria românească în specie se nisuesc a se ține la culmea misiunii sale, făcând pe terenul pedagogic progrese prea frumoase în comparație cu starea lor materială.

Mijlocele pentru cultivarea și ridi-

carea poporului sunt multe. Un mijloc dintre cele mai eficace, după părerea mea, e și *cântul*. Căci noi, dascălimea din părțile Gherlei, Blășiului, Năsăudului și a Clușii, stăm pe o treaptă inferioară pe acest teren, trebuie să recunoștem. Înțeleg, colegilor, cântul figural, cunoșterea notelor vocale, care în părțile noastre e un lucru de totuși rar. Nu totuși așa însă stau în privința acesta colegii noștri din părțile Bănărene și Chiorene, unde poți afla numeroase coruri de plugari conduse de bravi învățători.

În v. a. anului 1890 participând și eu la cursul de note, condus de d-terul învățător Ioan Cionca din Seini, am avut rara fericire de a asculta corul plugarilor români din Seini, condus de vrednicul învățător Ioan Cionca. Totuși atunci am fost la Șomcuta mare, unde cu ocaziunea onomastice amicului Eli Popu, corul plugarilor de acolo mi-a făcut o seră din cele mai plăcute în viața mea. Că deosebire între o cântare în voce și alta în patru voci, cât de puternic influențează asupra simțului estetic! Adevărul mărturisind, mă simțeam prea puțin, imi observai micimea față de amicii și colegii mei E. Popu și I. Cionca și mi-am propus a rivaliza cu ei, de m'ar costa ori ce. Începutul l'am făcut înființându și eu — sprijinit fiind de M. On. Dn. protopop și preot local Alesandru Lemeni — cor de plugari.

Pentru generalizarea și introducerea corurilor de plugari și în părțile sus indicate, în speranță de a contribui și eu cu o mică petrieică la cultura națională, m'am decis a deschide și eu un:

Cursu de note pentru învățătorii români, care se va ține în Borșa (Kolozs Barsa, lângă Clușiu) dela 14—28 Augustu a. e. Instrucția va fi gratuită. D-nii participanți vor primi costulul întreg, cuartirul și vestiminte de pat, pe timpul menționat pentru suma de 8 fl.

La dorința d-nii participanți vor primi din partea subscrisului instrucția și din construirea corurilor de răchizele; ér d-lui Ioan Boeriu, profesor de industrie la preparandia Gherlană, va propune impletitul mobililor cu trestia, totuși gratuit.

Se atrage atențiunea d-lor participanți la următoarele:

1) Fiă-care are a se insinua subscrisului cel mult până în 10 Augustu, declarându-se, că dorește a lua parte la cursu.

2) Fiă-care își va aduce cu sine o violină.

3) Fiă-care va trimite subscrisului câte 1 fl. pentru procurarea fistulelor și hârtia de note.

Kolozs Borșa, 19 Iuliu 1892.

Eliseu Barbos,
învățător român.

P O V E Ţ E.

Cum se așezămă fructele v.era?
Cât de bine ne cade, când v.era, pe căldurile cele mari, avem câte un m.er, ori câte-o p.era de gustat. Căți dintre noi însă trebuie să ducă lipsa acestor fructe din cauză, că cele din v.era trecută s'au trecut, ori nu s'au putut conserva, ér cele din anulul curent nu le putem încă mânca, fiindcă nu sunt c.pte. Pentru ca să avem noi v.era fructe întregi, bine conservate, e de lipsă, ca în locul în care conservăm fructele, temperatura să nu fiă așa de mare, ca cea de afară. La o temperatură de 0° séu și mai puțin, fructele noastre abia decă se schimbă; la o temperatură mai mare însă multe feluri de schimbări se întâmplă la fructe. Din ele transpiră multă umez.ă și substanța zahar.ă trece în altă substanță, p.oma ajunge acel grad de c. cere, peste care trec.ându, cur.ându trece în putredire. Din potrivă în aer rece, bureții putrezimei nu atacă p.oma. La o temperatură de 0—2 grade însă putredimea vine cu mult mai târziu și p.oma rămâne multă vreme în stare prosp.ă. E de observat în fine, că nu e lucru cu minte a așeză fructele într-un locu pré umez.ă, pentru-că acesta încă le strică.

*

Conservarea bureților de mâncat.
Cel mai simplu, dér nu și cel mai practic mod de a se păstra bureții de mâncat, este uscarea lor. E știut, că mai mulți bureți se produc pe timpul ploiosu, sunt deci plini de umez.ă, care nu p.ote fi de totuși delaturată din ei, mai ales când timpul este umez.ă. Și fiindcă este o mare deosebire între gustul bureților prosp. și al celor uscați, aflăm de bine, ca tocmai acum, pe timpul când se produc bureții, să recomandăm economilor noastre următorul mod de a conserva bureții: După ce i-am tăiat în f.ăiute, tocmai așa, ca și când am voi să-i uscăm, îi

Atunci unul s'a și întorsu pe dina-poia lui și-i taie capul cu paloșul. Dér n'a nimerit să-l taie în vig.ă, ci se mai ținea o l.ăcă în piele și l'a aruncat în apă.

Décă l'a aruncat în apă, au luat pas.era, au legat calul de caii lor și hai până acasă.

„N'o tată aci-i pas.era!“

— „Feciorii sunteți, dragii mei, dice împ.ratul; dér n'ați vădutu pe fratele vostru cel mai micu, că și el s'a dus după pas.era?“

„Lasă-lu tată pe blăstematul ăla, da elu să o aducă, când abia am pututu s'o aducem noi?“

Bine-i. A pus împ.ratul pas.era în biserică și... n'a cântat nimica. Calul l'a bagat în poiată și nime nu se putea apropia de el, nici să l.ă grijescă nici să l.ă curățescă, ci numai pe fer.ăstră fi dau de b.ătu și de mâncat. Feciorii trăiesc lumea lor și dela o vreme își și uită de frate. Însă fapta rea cu greu o poți îngropa fără ca vremea, cur.ându séu mai târziu, să nu o sc.ă la iv.ă.

Când au fost apele mari, l'au aruncat pe cea ore-unde la margine și nu știu cum, rătăcesc pe acolo ș.orecele,

pe care l'a adăpat și dă-te ș.orecele la v.ietate: „dragul meu, gr.ăda mea, că tu ești mortu; dér ce-a fi, cum te-ai învia?...“

Se ia și se duce pe codru. Décă se duce pe codru, se t.ănesce cu o ș.erp.ă cu o buru.ă în gură.

„Norocul bunu de Dumnezeu ș.erp.ă.“

— „Dée - ți Dumne.ău săn.ătate, ș.orece.“

„Da ce duci în gură surată?“

— „Duci o buru.ă, care-i bună să învia pe cel mortu.“

„Dă-mi și mie o sfarmă, că a murit tata și l'ași învia.“

— „Ba nu, d.ău, eu nu ți-oiu, da, că de ș.apte ani totu umblu după ea.“

„Dă-mi numa o sfarmă, fată.“

Atunci se și întorce ș.orecele și o mușcă de codă. Cum o mușcă, ș.erp.ă lasă buru.ă. Ș.orecele o apucă și haida cu ea într-un mușunoi. Se duce apoi până la stăp.ănul séu. Dér acuma ce-a fi, cum l'a unge, că-i capul într-o latură? Atunci aduce Dumne.ău un om pe acolo și începe omul a bambăra: „uite m.ăi, cum l'a omor.ătu ș.erau de el; ore

ce vină a avut!“... Succese capul la locu și-lă lasă acolo. Ș.orecele îl unge cu buru.ă și-lă învia mai frumos de trei ori de cum a fost.

„De multu dormi, stăp.ănul meu“, dice ș.orecele.

— „De multu d.ău, și așa fi durmit până în cap.ătul lumii, de n'ai fi fost tu. Dér acuma ce bun.ătate să faci cu tine, întrebă, pentru că m'ai învia? omor.ăte-ou? lasăte ou? ce să faci?“

„Fă ce-i vrea, stăp.ănul meu, că-su în voia ta. Fă-mi réu, decât ți-am făcut réu.“

— „Ba nu, réu eu nu ți-oiu face, ci hai tu în str.ăță la mine, că te duci la tat.ălu meu, la gr.ănare umflate și la clise sp.ăndurate, apoi mori în bine.“

S'a luat și s'a dus până în orașul unde ș.ădea tată-s.ău și decă a ajuns în oraș și a cump.ărat o căciulă cu p.ăă de t.ărgu, ci.ărecl de bambăcl, buhai p.ătricate... cu un cuv.ănt s'a g.ătată ca o slugă, ca tată-s.ău să nu-lă cunoșcă și s'a dus la tată-s.ău.

„Norocul bunu să dea Dumne.ău în.ățate împ.erate.“

„S'ai norocul, f.ăt.ălu meu, da cum a fi, nu te ai băga de slugă?“

„Ba băga, că de ala r.ăndu umblu, și am aud.ătu, că în.ățatului împ.ăratu îi trebuie slugă la un cal.“

— „Trebuie-mi de bună s.ămă, dér caută: eu îți spun adev.ăratu, că calul meu trei slugi a omor.ătu p.ănu amu; așa te bagă, decât nu ți-e dragă vie.ă.“

„Cu o m.ărte totu omu-i datoru“ dice feciorul.

— „Pasă déră în poiată.“

S'a dus în poiată și calul căcl l'a vădutu a și început a r.ăneza de bucurie, că și vede stăp.ănul.

Prinde a r.ăni și a-lă țesela; gu.ănoilul a fost sub calu până în p.ăncece.

Odată se duse împ.ăratul, să vedă ce face și l'a vădutu ș.ăd.ându și doh.ăn.ăndu sub p.ăncecele calului.

Și dice împ.ăratul: „nu te lovesce?“

— „Nu, în.ățate împ.ărate și decă nu v.oiu sup.ăra, m.ăoiu cere pe m.ăne să pot.ă merge la biserică.“

„Poți merge decât ți-ai g.ătat.ă lu.ăorul.“

În ziua urm.ăto.ă se duce la biserică și căcl s'a bagat în biserică pas.era a și început a cânta; și așa cânta de cu jale, că nici popa nu putea să slujescă,

măsurămă cu cumpăna și dimpreună cu o jumătate greutate de sare din greutatea loră într'ună aședămă într'o sticlă, ori într'unu vasu de piétră. Sarea se topesce și din fluidulă, ce iese din bureți, formându-se unu stratu rece, acesta separéză perfectu bureții de aeru, așa că sticlele séu vasele cu bureți nu trebuie sé le legămă la gură, decâtu c'o hărtiă perforată și sé le aședămă la locu răcorosu. Bureții astfelu puși spre conservare voru avé gustu minunatu și voru ținé lungă vreme.

Folosirea rășinei, ce curge din cereșu. Rășina, care curge din cereșu și din alți pomii, ori arborii, o putem folosi, ca și pe celu mai bunu cleiu. Ea adecă se topesce forțe ușorū în apă, decă turnămă în ea câțiva picuri de acidu sulfuricu și decă o ținemū 20—25 minute la o căldură de 40—45 grade. Din rășină și apă se forméză unu felu de materiă, cu care poți lipi totu așa de bine, ca și cu gummiarabicum, ori cu senegalgummi.

MULTE ȘI DE TOATE.

Copilulă crocodilă.

Oficiă americană povestese istoria următore, care decă nu e cu totulă adevérată, ea dovedese celu puținu o doasă de imaginați a autorului și o dămū sub titlulă de curiositate: Să scrie din Wajocross (Georgie), că s'a constatată judecătorese în acestu orașu existența unui adevératū copilū crocodilū, una din cele mai ciudate și mai triste monstruosități, ce s'au putut vedé. Copilulă crocodilū e în vèrstă de 14 ani, e cu totulă lipitū de inteligentă și nu pôte nici vorbi nici umbra; nu numai că totu corpulă e în asemănă cu desevêșire unui crocodilū, dér încă tènêrulū monstru flueră și face spume, ca unu saurianū furiosu.

Când îi e fôme abia este înțeleșt prin gesturile sale și prin frecăturile pe pânțele; capulă e lungū și turtitū, ochii séi sânt rotunđi și sémănă întocmai celorlă de crocodilū. Gura largă și prelungă, are unu numerū estraordinarū de dinți, mânilă și piciorole se asemănă celorlă de crocodilū. Are o mare predilecțiă pentru apă și scie totdeuna unde trebuie sé-o găsescă. Într'unu cuvêntu, are mai multu apucăturile unui saurianū decâtu ale unui omū.

Nenorocitulă idiotu, a cărui infățiere inspăimântă pe vecini, a fostu condusū înaintea marelui juriu și esaminatū

cu multă grije de cea mai mare parte a mediciloră din Waycross. Era vorba sé-lă interneze într'unu asilū de alienați; dér fiindcă n'a făcutu réu nimenui, juriulă a hotărîtū sé fiă lăsatū în îngrijirea părinților, cari păru a-i fi forțe atașati.

Êtă acum în ce felu au esplicatū părinții nascerea acestui monstru înaintea juriului: Tatălū și mama copilului locuiau înainte de nascerea sa, într'o parte din cele mai sêlbatice a insulei Florida. Într'o ți, pe când treceau o punte, femeia era însărcinată, și asistară la o luptă crâncenă între doi crocodili uriași. Femeia inspăimântată, a voitū sé întorcă capulū; dér soțulă ei, voidū sé-o nêcă-jescă, a silito sé stea până la sfirșitū, adecă până când unul din sauriană a omoritū pe celalaltū. De atunci până în momentul nascerei, nenorocita femeia a fostu vecinicū urmărită de amintirea luptei, și în sfirșitū a datū nascere unui copilū crocodilū, care a compărutū înaintea juriului din Waycross.

Din viața intimă a Sueraniloră.

E vorba de apetiturile regale. Majestatea Sa Țarulă pare că e celū d'întăiu printre cei cărora le place sé mănânce voinicū. După densusū vine împèratulă Germaniei. Acesta se bucură de unu stomacu cu totulă îngăduitorū; pôte sé se pună la masă la ori-ce ôră din ți séu nôpte și nu asistă nici odată la vre-o reprezentațiă teatrală fără ca sé-i fi pregătitū bucatăriele împèrătescū, unu supeu complectū pe care-lă inghite între două acte. Regele Portugaliei are reputațiunea d'a fi mai multu lacomū decâtu cunoscoțorū în ale mănăcării. Regele Humbert, ca și împèratulă Franțiosef, nu are decâtu unu apetitū medioru. Câtū despre regele Württembergului se ȝice că e o furculiță care-ți face milă, mulțămindu-se cu mănăcările cele mai simple și-și face deliciale cu o cêpă crudă!

Piața cerealeloră din Brașovū.

(22 Iulie n.)

Têrgulă de cereale din sêptemăna acestă a fostu destulă de bunū.

S'au vëndutū:

Grâu 78 chilo 6 fl. 40; 80 chilo 6 fl. 60 or.; 81 chilo 6 fl. 75 și 82 chilo 6 fl. 80—90. or.

Sêcara 1 hectl. 4—4 fl. 40 or.

Orză pentru bere 1 hotl. 3 fl. 80—4 florinl.

Ovêșu, 1 hotl. 2 fl. 30—40 or.

Porumbū 1 hotl. 3 fl. 60—4 fl.

Sêmênță de cânepă, 1 hectl. 6 fl.

Fasole, 1 hotl. 4 fl. 50 or.

Prețulă lănei țigae de munte, ocaua 1 fl. 30, de câmpia 85 or.—1 fl.; țurcană

albă 55—70 or., de munte 70; țurcană sură 55—60 or.; nêgră de mielū 80 or. Prețulă cașului, 1 vêdră (5 oca) 2 fl. 80; 1 vêdră urdă 1 fi 80 or.; brânză de burdufū 3 fl. 40 or.; cașcavalū finū 54—60 or. chilo.

Prețulă făinei a rēmasū ca înainte cu trei sêptemăni.

Căendarulū sêptemănel.

Cuptorū are 31 ȝile.	Sôrele	Căend. Gregorian	4. 28	7. 44	
			4. 29	7. 43	
Căendarulū Iulianū	Căend. Gregorian	24	Christina	25	Iacob Apost.
		26	Anna	27	Berhold
Iuliu. 1892	Pilele sêptem.	12	M. Proclu și Ilariei	13	+ Sob. Arch. Gavril
		14	S. Ap. Achila	15	MM. Ghiric și Iulita
		16	Mart. Antinogen	27	+ Mart. Mărina
		18	Jachint și Emilian	29	Marta
				30	Beatrice

(Coniacū ieftinū.) Cunoscuta firmă Carl Philipp Pollak în Praga liferéză Quint-Estract de Coniac, din care forțe ușorū se pôte produce unu Coniacū forțe aromaticū ca și coniaculă franțusescu. Estractulă acesta este o specialitate superiôră a fabricațiunei de esențe, care corespunde tuturoră regulorū igienice se recomandă destilatoriloră.

Cursulă losuriloră private din 20 Iulie n.

Basilica	cump.	6.80	vînde	7.10
Creditū		189.25		190.—
Clary 40 fl. m. c.		55.50		56.—
Clary 40 fl. m. c.		124.—		126.—
Insbruck		25.—		26.—
Krakau		23.25		23.75
Laibach		22.—		22.50
Buda		55.—		57.—
Palffy		55.—		57.—
Crucea roșie austr.		17.60		18.—
dto ung.		11.80		12.20
dto ital.		12.75		13.25
Rudolf		23.50		24.50
Salm		64.—		66.—
Salzburg		26.75		27.75
St. Genois		63.—		64.—
Stanislaw		30.—		32.—
Trieitine 4 1/2 % 100 m. c.		131.—		133.—
dto 4 % 50		63.75		64.25
Waldstein		39.70		40.60
Windischgrätz		64.50		65.75
Sêrbesci 3 %		39.10		39.50
dto de 10 franci		—		—
Banca h. ung. 4 %		123.50		124.—

Cursulă pleței Brașovū

din 23 Iulie st. n. 1892.

banote romănesci	Cump.	9.46	Vînd.	9.49
argint romănescu		9.35		9.40
Napoleon-d'ori		9.47		9.50
Lire turcesc		10.48		10.75
Seris. fonc. "Albina" 6 %		101.		—
" " " 5 %		100.—		101.—

nici poporulă sé asculte la alta decâtu la pasere.

În cealaltă Duminecă érá s'a dusū și paserea érá a cântatū, cum însé eșia elu afară, paserea și înceta cu cânteculū.

"Asta numa trebuie sé cânte de cineva" ȝise împèratulă și a datū poruncă, că mâne toți ômenii sé vină la biserică și sé se bage unulū câte unulū, ca sé vedă de cine cântă paserea.

Cum e mâne vinū ômenii toți cu toți și se bagă totu unulū câte unulū la biserică, déră sluga se furișă pe lângă altulă și nu putură judeca de care cântă.

Când e a treia ȝi, pune împèratulă doi feciori lângă ușă și le poruncesce sub 50 de bête pe tâlpi sé nu lase numa totu câte unulū odată.

Așa vine rëndulă la slugă și cum a intratū pe ușă paserea și începe a cânta.

"Acesta-i, ȝicū feciorii, de sluga împèratului cântă."

După ce au mersū acasă, împèratulă îndată chemă pe slugă la sine și ȝice: fêtlū meu, spune-mi de ce cântă paserea ceea de tine, că de-ai îndrăsnū sé tăgăduesci, îți iau capulū."

"Hei! cântă, ȝeu, tată, — ȝice sluga, că-mi ești tată, nu stăpânū; cântă ȝeu,

căci eu am adus-o și-i alū meu și calulū și paserea. Chiamă dumnêta numa înainte pe frații mei sé le spunū eu și lorū și dumnitale până unde au mersū ei după pasere."

Împèratulă totu a înrestatū și îndată îi înfășoșeză pe câte-și trei și începe feciorulă a-și spune faptele lui.

"Când m'am dusū eu după pasere — ȝice — nu-i așa fraților mei, că v'amū aflatū pe voi la Birtulū Roșu tândū lemne cu firezulū, cu caii și hainele zălogū?! V'amū rêsplătitū și v'amū datū bani de drumū, sé veniți acasă. Când am venitū înapoi, érá v'amū aflatū ca mainainte și érašī v'amū desplătitū și amū venitū la olaltă până la apa ceea. Acolo voi mi-ați luatū capulū, de frică c'oiu spune la lume rușinea v'ostă, și m'ați aruncatū în apă, déră Dumneȝeu totu nu m'a lăsatū, sé pierū de mână de frați."

Împèratulă îndată le-a și luatū capulū la amândoi, érá pe celū mai micū l'a pusū de împèratū în loculū séu și de n'o fi muritū și astăȝi trăiesce și împèrătesce.

B e t f i a.

K e v a r i.

Imperial	9.65	9.68
Galbini	5.50	5.55
Table rusesci	117.—	—
Mărci germane	58.10	58.50
Discontulă 6—8 % pe anū.		

Nou abonamentū la "GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Iulie 1892 st. v. s'a deschisū nou abonamentū. la care invităm pe toți amicii și sprîjitorii fôiei n'ostre.

Prețulă abonamentului
 Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șese luni 6 fl., pe unū anū 12 fl.
 Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe unū anū 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:
 Pentru Austro-Ungaria: pe anū 2 fl., pe șese luni 1 fl.
 Pentru România și străinătate: pe anū 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se pôte face mai ușorū și mai repede prin mandate postale.

Administrațiunea "Gazetei Transilvaniei".

Cursulă la bursa din Viena

din 22 Iulie a. e. 1892

enta de aurū 4 %	110.10
enta de hărtiă 5 %	100.55
Imprumutulă căiloră ferate ungare	
aurū	120.20
dto argintū	100.40
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostū ungare [1-ma emisiune]	117.—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostū ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostū ungare [3-a emisiune]	—
Monuri rurale-ungare	94.10
Monuri croato-slavone	—
Respăgubirea pentru dijma de vinū ungurescū	95.—
Imprumutulă cu premiulă ungurescū	141.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	136.2
Renta de hărtiă austriacă	95.50
Renta de argintū austriacă	94.20
Renta de aurū austriacă	113.40
Losuri din 1860	140.75
Acțiunile băncei austro-ungare	995.—
Acțiunile băncei de creditū austr.	358.25
Acțiunile băncei de creditū ungar.	311.90
Galbeni împèrătesci	5.66
Napoleon-d'ori	9.50/2
Mărci 100 împ. germane	58.60
Londra 10 Livres sterlinge	119.60

Proprietarū: Dr. Aurel Mureșianu.
 Redactorū responsabilū: Gregoriu Malorū.

Quint-Estract de Coniac.

Spre producerea momentană a unui coniac escelentū, sănștosū și abundentū, care nu se pôte deosebi de coniaculă veritabilū francesu, recomandū acestă specialitate **probată.**

Prețulă unui kilo (de ajunsū pentru producerea a 100 litre) este 16 fl. v. a. Recepta se alăturéză gratisū. Pentru celū mai bunū rezultatū și pentru unū fabricatū sănștosū garentezū.

Economisare de spiritū

pôte obține prin esența mea neîntrecută pentru întărîrea rachuriloră; aceea dă bêturiloră unū gustū plăcutū, simțibilū și se pôte găsi numai la mine. Prețulă unui kilo 3 fl. 50 or. (de ajunsū la 600—1000 litre) inclusivū instrucțiunei de întrebunțare.

Afară de aceste specialități oferū de totu felulū de esențe pentru producerea de rumū, slivovitz, treber, kräuterbitter și de totu felulū de liqueur-uri, spiritușe oțetū și oțetū de vinū de o calitate neîntrecută. Recepte se alăturéză gratisū. Prețuri curente franco.

Se garentéză pentru fabricate sănștoșe.

CARL PHILIPP POLLAK,
 Fabrică de specialități de esențe în Praga.
 892,50—1. **Reprezentanți solidi se caută.**

Ganz seidene Foulards von 85 kr. bis fr. 4.65 p. Met. (ca 4.50 verf. Deffins) gestreift kariert, bedruckt, u. — verf. roben- und stüppweise porto- und zollfrei in's chaus die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

APA MINERALĂ
ERDŐVIDÉK-BAROSS

aprobată prin înaltul decret ministerial Nr. 88783 din 6/12 1891.

Sursa Erdővidék—Baross, este de numărată între cele mai curate ape minerale alcaline, ferugiuse și acido-carbonice. Grație acestei compoziții chimice și a gustului său plăcut, această apă, amestecată cu vin, este o băutură plăcută și răcoritoare la masă și în timpul de epidemie, o eselență băutură igienică menită a înlocui apa de băut.

Apa minerală Erdővidék-Baross este recunoscută ca una ce mărește pofta de mâncare, activează digestiunea, este de o eficacitate incomparabilă în afecțiunile stomacului și rinichilor și influențează în mod satisfăcător asupra regulării funcționării a organelor urinare.

Persoanele anemice și în stare de slăbiciune găsesc în această apă un fortifiant excelent din cauza ferului ce conține.

În afecțiunile căilor respiratoare, reumatism muscular și în diferite stări de slăbiciune a nervilor, întrebuințarea ei este însoțită de rezultate eclatante.

Amestecată cu suc de lămâie sau sirop de smură, ea este recomandabilă ca o eselență limonadă gustosă, răcoritoare și igienică.

Apa Baross unica perlă „ERDŐVIDÉK“ în Transilvania este de găsit la băcănia lui

CAROLŪ IRK, str. Porții Nr. 65.

Prețul unei sticle de 1 litru, 6 cr.

Cumpărătorilor en-gros se acordă rabat.

856,19—10

De închiriat.

în maerul Blumena Nr. 199 pe unul sau mai mulți ani sunt:

de acum încolo:

- 1) Podul fabricii de ulei ca magazin de bucate;
- 2) Magazinele lănăriei;

Informațiune mai de aproape se dă în

Cancelaria Eforiei școlare în edificiul gimnasiului român din grăverii suburbiului Scheiu.

824—9.—17

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultațiune cu cele britătile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

Ună învățacelū

cu cualificațiune, absolutū de școlele capitale normale și se cunoscă și celū puținū o limbă străină și din familiă bună se primesc în Neguțătoria de manufacturī a subscrisului, informațiuni în scris sau verbalū.

George Baciu, comerciantū în Orăștie



Dintre tôte hărtiile pentru țigaretē este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigaretē veritabilă franțuzescă

„Le Gloria“

fabricațiunea d-lorū
JOSIFŪ BARDOU & FILS în
PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurū, 16 diplome de onōre mari, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în finețā și bunătate întrece tôte celelalte hărtii de cigarete ce esistă.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiă-care cărticică pōrtă firma IOSIFŪ BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede sau crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburī și adecă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpētatū în Brașovū la tôte marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantū mai bunū de tutunū.

855.—9

Ună învățacelū,

în etate de 14 ani, absolutū de școle normale seu capitale române, care se cunoscă celū puținū una din limbele patriei, — și

O calfă,

românū, tinerū, care se cunoscă celū puținū una din limbele patriei — cu bună conduită — se primesc în prăvălia de manufacturī a subscrisului până la 15 Augustū.

Ioanū Lazaroiu.

comerciantū în Orăștie (Szászváros).

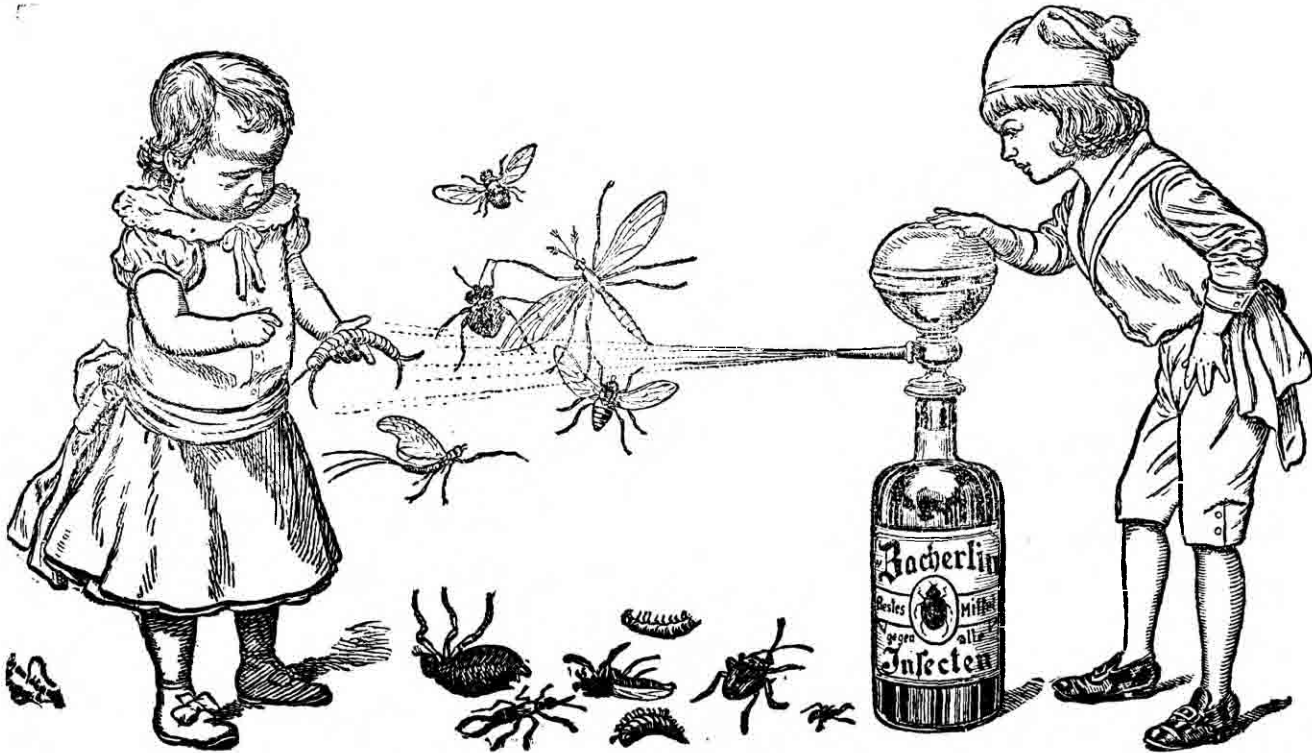
879,3—3

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potū cumpēra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

Noilorū abonenți le facemū cunoscutū, că numerī disponibili din luna lui Ianuarie nu mai avemū.

Administrațiunea.

Precauțiune la cumpărarea de ZACHERLIN.



Mușterialū: „... Nu'mī trebe astfelū de prăfū pentru insecte, cōi am serutū Zacherlin!...
Cu totū dreptulū este lăudatā această specialitate ca celū mai bunū mijlocū în contra insectelorū de totū soiulū și pentru aceea eu cumpērū numai: **1 sticlă sigilatā** cu numele „Zacherl“.

- In Brașov la Domni: I. L. & A. Heshaimer.
- Heinrich Zinz.
 - Dimitrie Eremias nepoții.
 - Emilū Par.
 - Karl Harth.
 - Karl Irk.
 - Franz Kelemen, farmacist.
 - Julius Müller.
 - Carol Schuster, farmacist.
 - Teutsch & Tartler.
 - N. Gredinar.
 - Eduard Kugler, farmacist.
 - Carol Töpfner.
 - Jul. Hornung farmacist.
 - Heinrich G. Obert.

- In Brașov la Domni: Emilū Jekelius, farmacist.
- Victorū Roth, farmacist.
 - Heinrich Wagner.
 - Joh. Lerchenfeld.
 - Ioanū Dușoiu & Fiu.
 - In Fugurașū: Richard Gleim farmacist.
 - M. A. Gräser.
 - I. Iarosch.
 - Heinrich Schul.
 - B. Rehner.
 - Ioșifū Hammer.
 - Ernst Wolff.
 - Sam. Nagelschmidts Erben.
 - I Schnell.

Mai departe se află „Zacherlin“ de vândare pretutindenea, unde suntū plaocate es puse.

822,12—9.